

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 2125629

**KOMPARÁCIA POSTUPOV HODNOTENIA ÚVEROVEJ
SPÔSOBILOSTI POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV
VYBRANÝCH OBCHODNÝCH BÁNK**

2011

Marcela Nagyová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**KOMPARÁCIA POSTUPOV HODNOTENIA ÚVEROVEJ
SPÔSOBILOSTI POĽNOHOSPODÁRSKÝCH PODNIKOV
VYBRANÝCH OBCHODNÝCH BÁNK**

Diplomová práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	6284800 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra financií
Školiteľ:	Ing. Zuzana Čierna, PhD.

Nitra 2011

Marcela Nagyová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Marcela Nagyová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Komparácia postupov hodnotenia úverovej spôsobilosti poľnohospodárskych podnikov vybraných obchodných bánk“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 14. apríla 2011

Marcela Nagyová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Ing. Zuzane Čiernej, PhD., za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce a v neposlednom rade aj pracovníkom vybraných obchodných bánk za ich trpezlivosť a ochotu pri poskytovaní informácií nevyhnutných pre vypracovanie diplomovej práce.

Abstrakt

Obchodné banky sú v dnešnej dobe súčasťou finančného trhu a napomáhajú k efektívnemu využitiu uvoľneného kapitálu. Ich cieľom je hlavne udržať si kvalitných klientov prostredníctvom kvalitných služieb, t.j. platobný styk, devízová činnosť a najmä poskytovanie úverov. V rámci poskytovania úverov poľnohospodárom sa k nim začali banky stavať pozitívne, nakoľko dlžníkom banky sa stala Európska únia, nie poľnohospodár a pre banky predstavujú minimálne riziko. Potvrďuje to aj každoročný nárast poľnohospodárskych úverov a aj ich stabilná platobná disciplína. Pre každú banku je prioritou, aby z úverového obchodu vyťažila čo najviac zisku. Poskytovanie úverov však nesie zo sebou určité riziko, ktoré danú ziskovosť znižuje a preto musia banky pred poskytnutím úveru zistiť finančnú situáciu klienta prostredníctvom finančnej analýzy. Výstupom z finančnej analýzy je rating klienta. Každá banka rieši klienta individuálne, pričom postup je rovnaký, ale odlišnosti môžu byť v metódach a vo výbere ukazovateľov.

Hlavným cieľom predkladanej práce je posúdiť úverovú spôsobilosť PD Neverice z pohľadu OTP Banky Slovensko, a.s. a VÚB banky, a.s. Praktická časť diplomovej práce bude založená na modelovom príklade, kde bude PD Neverice žiadať o agro úver v oboch bankách. Uvedieme si fázy úverového procesu, pričom sa zameriame na postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti v oboch bankách, t.j. aké podklady banky vyžadujú, na aké metódy a ukazovatele sa zameriavajú a aké sú ich optimálne hodnoty k schváleniu úveru. Výsledkom je finančný rating klienta, na základe ktorého banky rozhodnú, či úver bude klientovi poskytnutý alebo zamietnutý. V závere sme dospeli k tomu, že banky klienta poľnohospodára hodnotia individuálne, nepovažujú ich za rizikových klientov a na základe finančného ratingu oboch bánk je PD Neverice finančne zdravé a úverovateľné.

Kľúčové slová: banka, úver, poľnohospodársky podnik, finančná analýza, rating, scoring

Abstract

Commercial banks are nowadays an important part of financial market and play a big role in utilization of capital. Their aim is to keep and attract their clients providing different services such as payments, exchange and offering loans. Banks have a positive attitude to agriculture in the area of giving loans. As a client, agricultural sector has the lowest risk rate because the debtor is not the agriculturalist but the European Union. As a proof, the amount of loans given to agricultural sector has risen recently. Profit in loan trade is the biggest priority of every bank. However, offering loans can be risky for the bank. Before providing loans, they have to rate the client's ability to pay back the loan thoroughly. They do it through financial analysis. Every bank rates the client individually, although each bank uses different methods and indicators for judging client's financial condition.

Aim of our work is to rate Agricultural farm in Neverice as a client, its capability of paying loans from the point of view of two banks: OTP Bank Slovensko, a.s. and VUB bank. Practical part consists of an example in which Agricultural farm Neverice asks for AGRO loan in both banks. In addition, we compare the similarities and differences in system of offering a loan in both banks. Within rating procedure we focus on methods, indicators, records and their optimal values. Outcome of practical part is client's financial rate. According to this rate banks decide whether Agricultural farm Neverice will be offered a loan or not. In the end of this work we've found out that each bank uses individual rating system. They don't find agricultural sector a risky area and Agricultural farm Neverice is financially vital, thus is able to gain a loan.

Key words: bank, loan, agricultural cooperative, financial analysis, rating, scoring

Obsah

Obsah	6
Zoznam ilustrácií a tabuliek	8
Zoznam skratiek a značiek	9
Úvod	10
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.....	12
1.1 Poľnohospodársky podnik a jeho financovanie.....	12
1.1.1 Financovanie poľnohospodárskeho podniku pred vstupom do EÚ	12
1.1.2 Financovanie poľnohospodárskeho podniku po vstupe do EÚ	14
1.2 Bankový systém – obchodné banky	15
1.3 Úver a úverový proces	18
1.3.1 Úver.....	18
1.3.2 Úverový proces	20
1.4 Úverové riziko a úverová spôsobilosť	21
1.4.1 Úverové riziko	21
1.4.2 Úverová spôsobilosť	22
1.5 Vývoj a aktuálna situácia poskytovania úverov poľnohospodárskym subjektom obchodnými bankami	25
2 Cieľ práce.....	32
3 Metodika práce.....	33
4 Výsledky práce	39
4.1 Charakteristika PD Neverice	39
4.1.1 Zhodnotenie finančnej situácie PD Neverice.....	40
4.2 OTP Banka Slovensko, a.s.	47
4.2.1 Úverovanie poľnohospodárskych podnikov v OTP Banke, a.s.	49
4.2.2 Základné parametre a podmienky EÚ AGROúveru	50
4.3 Postupy a kritériá pri hodnotení PD Neverice žiadajúceho o EÚ AGROúver v OTP Banke Slovensko, a.s. a posúdenie úverovej spôsobilosti	50
4.4 VÚB Banka, a.s.	57
4.4.1 Úverovanie poľnohospodárskych podnikov vo VÚB banke, a.s. a parametre úverových produktov	58
4.4.1.1 Porovnanie vývoja objemu poskytnutých úverov pre poľnohospodárske podniky za obdobie 2007-2009 v OTP a vo VÚB banke	59

4.5	Postupy a kritériá pri hodnotení PD Neverice žiadajúceho o Preklenovací úver vo VÚB banke, a.s. a posúdenie úverovej spôsobilosti	61
4.6	Komparácia zistených rozdielov v procese hodnotenia úverovej spôsobilosti v OTP Banke Slovensko a.s. a vo VÚB banke , a.s.	66
	Záver	69
	Zoznam použitej literatúry	72
	Prílohy	76

Zoznam ilustrácií a tabuliek

Obr. 1	Schéma ratingového procesu
Obr. 2	Vývoj stavu úverov pre agrosektor
Obr. 3	Vývoj úverov podnikom
Obr. 4	Zmena objemu úverov v jednotlivých odvetviach
Obr. 5	Vývoj objemu poskytnutých úverov poľnohospodárom OTP a VÚB bankou
Tab. 1	Kritériá hodnotenia Indexu bonity klienta
Tab. 2	Majetková štruktúra PD Neverice v EUR
Tab. 3	Kapitálová štruktúra PD Neverice v EUR
Tab. 4	Posúdenie financovania obežného majetku PD Neverice v EUR
Tab. 5.	Posúdenie financovania neobežného majetku PD Neverice v EUR
Tab. 6	Výsledok hospodárenia PD Neverice v EUR
Tab. 7	Net Cash Flow PD Neverice v EUR
Tab. 8	Ukazovatele likvidity
Tab. 9	Ukazovatele rentability
Tab. 10	Ukazovatele aktivity
Tab. 11	Ukazovatele zadĺženosti
Tab. 12	Index bonity PD Neverice
Tab. 13	CH – Index
Tab. 14	Ratingové hodnotenie OTP Banky Slovensko, a.s. agentúrou Moody's, Máj 2009
Tab. 15	Záväzné ukazovatele (kovenanty) OTP Banky Slovensko, a.s.
Tab. 16	Formy zabezpečenia OTP Banky Slovensko, a.s.
Tab. 17	Ratingové hodnotenie VÚB banky, a.s. agentúrou Moody's, júl 2009
Tab. 18	Objem poskytnutých úverov pre poľnohospodárske subjekty v OTP Banke Slovensko, a.s. a vo VÚB banke, a.s.
Tab. 19	Záväzné ukazovatele vo VÚB banke, a.s.
Tab. 20	Formy zabezpečenia úveru vo VÚB banke, a.s.

Zoznam skratiek a značiek

a.s.	Akciová spoločnosť
ČPK	Čistý pracovný kapitál
DK	Dlhodobý kapitál
EBITDA	Zisk pred úrokmi, zdanením a odpismi
EÚ	Európska únia
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
NBS	Národná banka Slovenska
NM	Neobežný majetok
OM	Obežný majetok
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
RPK	Rýchle posúdenie klienta
SR	Slovenská republika
ŠR SR	Štátny rozpočet Slovenskej republiky
VH	Výsledok hospodárenia
VI	Vlastné imanie
VÚB	Všeobecná úverová banka

Úvod

Významným zdrojom financovania agrosektora sa v súčasnosti stávajú úverové produkty komerčných bánk. V minulosti analyzovali banky sektor poľnohospodárstva ako neperspektívny, hlavne z dôvodu jeho platobnej neschopnosti. Vďaka priamym platbám začali byť banky prístupnejšie pretože získali záruku, že požičané peniaze budú splatené po príchode priamej platby na účet poľnohospodára. Po vstupe SR do EÚ vzniká medzi bankami konkurenčný boj v poskytovaní komplexných prevádzkových a investičných úverov. Každá banka sa snaží vyhovieť potrebám poľnohospodára a pripraviť produkt podľa ich predstáv.

Komerčné banky v súčasnosti musia zápasíť o kvalitné postavenie na trhu. K naplneniu tohto cieľa predchádza efektívne riadenie obchodov banky, pričom jednou zo základných aktívnych operácií banky je poskytovanie úverov. V dnešnej dobe sa banky začali viac zaujímať o poskytovanie úverov podnikom. Aby banky obstáli v konkurenčnom boji musia rozširovať svoje úverové portfólio a znižovať výšku úrokových sadzieb. Treba vyzdvihnúť, že hlavným cieľom banky je, že každý zrealizovaný obchod musí byť ziskový. Ale vždy existuje určité riziko, ktoré vedie k zníženiu ziskovosti poskytnutých úverov. Banka musí vždy poriadne zvážiť, komu úver poskytne a komu nie. Na posúdenie dôveryhodnosti klienta a či je schopný splácať svoje záväzky si banka zistí vždy finančnú situáciu podniku. Na hodnotenie finančnej situácie podniku využívajú banky finančnú analýzu – stanovenie ratingu. Na základe ratingu banka posúdi, či ide o rizikového klienta.

Môžeme konštatovať, že úverová spôsobilosť – bonita klienta predstavuje schopnosť podniku plniť si svoje záväzky. Hovorí o povesti podniku, kvalite jeho platobnej schopnosti. Úverovú spôsobilosť skúmajú hlavne banky pred poskytnutím úveru a budúci obchodní partneri, ktorí chcú predísť rizikám z obchodných vzťahov. Pri hodnotení úverovej spôsobilosti sa posudzuje finančná situácia podniku – finančná stabilita, likvidita, rentabilita, zadlženosť, skúsenosti zo vzniknutých obchodných vzťahov, technická a obchodná zdatnosť, očakávané tržby podniku.

Hlavným zámerom diplomovej práce je porovnať ako vybrané bankové subjekty hodnotia poľnohospodársky podnik z hľadiska jeho úverovej spôsobilosti. Názory bankových manažérov sa odlišujú. Niektorí tvrdia, že ide o bezrizikových klientov s dobrou platobnou schopnosťou a iní ich zaraďujú do kategórie rizikový. Každá banka

má iné kritériá na zhodnotenie úverovej spôsobilosti poľnohospodára. Čiže hlavným cieľom predkladanej práce bude porovnať postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti, zistiť rozdiely a navrhnúť opatrenia.

Daný proces komparácie sa bude uskutočňovať v rámci modelového prípadu, kde bude PD Neverice žiadať o úver. Následne sa uvedie úverový proces, v ktorom sa budeme podrobne venovať úverovej analýze a to tak finančnej aj nefinančnej. Zameriame sa na to, čo všetko je potrebné k vyhodnoteniu ratingu klienta a následne posúdenie rizikovosti úveru. V závere práce zhodnotíme dosiahnuté výsledky a navrhneme opatrenia, ktoré by mohli viesť k skvalitneniu hodnotenia úverovej spôsobilosti klienta. Spracovanie vybranej témy diplomovej práce bude pre mňa, nakoľko pracujem vo sfére bankovníctva, ale aj pre verejnosť veľkým prínosom tak z praktickej ako aj z teoretickej stránky. Priblíži nám pohľad na to, čo všetko banky preferujú pri posudzovaní klienta žiadajúceho o agroúver.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Poľnohospodársky podnik a jeho financovanie

BIELIK, P. (2006) uvádza, že podnik je ekonomická a organizačná forma usporiadania výroby, obchodu a služieb, ktorá je založená na dosahovaní zisku prostredníctvom podnikateľskej činnosti. Je zároveň základným podnikateľským subjektom v trhovej ekonomike.

Financovanie poľnohospodárskeho podniku je proces získavania kapitálu, ktorý podnik využíva na svoju podnikateľskú činnosť charakteristickú nielen vecnou stránkou, t.j. výrobou, jej realizáciou a poskytovaním služieb, ale aj speňažovaním, čiže pohybom peňazí a kapitálu, uvádza **CHRASTINOVÁ, Z. (2004)**. Tieto dva okruhy sú vzájomne závislé, pretože výrobný proces musí byť krytý finančnými prostriedkami.

BALOGHOVÁ, B. (2006) píše, že podnikanie v poľnohospodárstve prebieha v prostredí, ktoré má svoje špecifiká, ktoré vplyvujú na finančné hospodárenie poľnohospodárskych podnikov. Pri prekonávaní sezónnosti výroby a zlepšovaní prírodných podmienok zohrávajú dôležitú úlohu cudzie zdroje financovania, ktoré majú prispieť k zabezpečeniu rovnomerného reprodukčného procesu v poľnohospodárstve. V rámci štruktúry cudzieho kapitálu majú popri dlhodobých a krátkodobých záväzkoch významné postavenie bankové úvery. Výška úrokovej miery z týchto úverov má priamy dopad na výsledok hospodárenia každého podnikateľského subjektu prostredníctvom finančných nákladov z platených úrokov.

1.1.1 Financovanie poľnohospodárskeho podniku pred vstupom do EÚ

Podniky v odvetví poľnohospodárstva sú v priebehu transformácie slovenského hospodárstva charakteristické nízkou výkonnosťou a úrovňou zhodnotiaceho procesu, insolventnosťou a nedostatkom vlastných zdrojov. Sústredí pozornosť na dynamiku vývoja finančnej situácie v poľnohospodárstve a na to, či zmeny pozitívne resp. negatívne ovplyvňujú plynulosť financovania reprodukčného procesu a na príčinné súvislosti týchto javov. Výrazné medziročné výkyvy v hospodárení, platobná neschopnosť sú významné rizikové faktory ovplyvňujúce záujem potencionálnych investorov o kapitálové vstupy do odvetvia poľnohospodárstva. **SERENČEŠ, P. (2004)**

Z pohľadu **HACHEROVEJ, Ž. (2003)** v rámci štruktúry cudzieho kapitálu hodnotených právnych foriem podnikania mali popri krátkodobých a dlhodobých záväzkoch rozhodujúce postavenie aj bankové úvery. Bankové úvery predstavovali pre poľnohospodárske subjekty významný zdroj financovania prevádzkových potrieb ako i investičných zámerov. Systém úverovania vychádzal všeobecne z účelovosti alokácie finančných zdrojov na základe ich efektívnosti a návratnosti.

CHRASTINOVÁ, Z. (2000) uvádza, že prístup k úverovým zdrojom bol v r. 1999 sťažený nielen z dôvodu vysokej ceny úveru, ale aj vyššej obozretnosti bánk, ktoré reagovali na zvýšenie rizika vyplývajúceho z medziročného zhoršovania bonity poľnohospodárskych podnikov. Komerčné banky označujú poľnohospodárstvo z hľadiska návratnosti úverov ako rizikové odvetvie. Z krátkodobého hľadiska ponúkali banky v r. 1999 lombardné a eskontné úvery. Lombardné úvery preklenovacieho alebo sezónneho charakteru, znejúce na pevnú sumu a termínovanú dobu so sadzbou 18% a viac a eskontný úver poskytovaný bankami poľnohospodárom po preverení zmenkového materiálu. Z dlhodobého hľadiska to boli úvery poskytnuté v r. 1999 poľnohospodárskym subjektom boli objemovo zanedbateľné.

MATOUŠEK, J. (2005) poukazuje na to, že z hľadiska dlhšieho strednodobého vývoja 1999-2003 bolo financovanie agrosektora v Slovenskej republike charakterizované tendenciami:

- a) z hľadiska cash zdrojov na prevádzku (zásoby, pohľadávky, záväzky):
- dlhodobým pretrváváním prvotnej platobnej neschopnosti, kedy celkové aktíva presiahli celkové likvidné krátkodobé aktíva
 - nestabilné obchodné vzťahy a značné výkyvy správania sa dodávateľov a odberateľov z odvetvia
 - neochota bánk financovať prevádzkové potreby – dôvody a dopady: v roku 1999 zrušenie systému poľnohospodárskych zmeniek, neakceptovateľné hodnotenie podnikov, odznievajúca vlna bankrotov
 - zmenami tokov podpôr
 - nábehom systému skladiskových listov a verejných skladov, ktorý nahradil systém poľnohospodárskych zmeniek
- b) z hľadiska hospodárenia a možností financovania investičných potrieb:
- nestabilným vývojom hospodárskeho výsledku

-
- neochotou bánk financovať investičné potreby s ohľadom na nejasné perspektívy sektora
 - nesystémovou podporou investícií

Agrobiznis SR očakával po vstupe do EÚ vyšší stupeň trhovej stability, finančných tokov a podporných nástrojov. Realita však v niektorých prípadoch priniesla opačné tendencie. Napr. zmena tokov podpôr, nové vzorce správania sa niektorých odberateľov, nedostatočný intervenčný nákup komodít v roku 2004.

1.1.2 Financovanie poľnohospodárskeho podniku po vstupe do EÚ

K financovaniu poľnohospodárstva po vstupe do EÚ sa vyjadruje **SZOVICS, P. (2006)**. Po vstupe SR do EÚ bol výrazne ovplyvnený systém podpôr. Podpory poľnohospodárstva pozostávajú z niekoľkých zložiek. Zaraďujú sa k nim podpory na organizovanie trhu s komoditami, priame platby, podpory na rozvoj vidieka, dobiehajúci SAPARD, PHARE, prostriedky na záruky realizované Slovenskou záručnou bankou, všeobecné služby priamo z rozpočtu kapitoly MP SR, prostriedky intervenčnej agentúry a daňové úľavy na spotrebnej dani z motorovej nafty. Celkové transfery do poľnohospodárstva výrazne ovplyvňujú správanie sa komerčných bánk. Objem dlhodobých úverov do poľnohospodárstva pred vstupom do EÚ bol vyšší ako objem krátkodobých úverov. Naopak objem krátkodobých úverov po vstupe do EÚ narastá. Napr. v r. 2000 až 46% predstavovali dlhodobé úvery so splatnosťou vyššou ako jeden rok a iba 34% bolo zastúpenie krátkodobých úverov. V roku 2005 dlhodobé úvery so splatnosťou vyššou ako jeden rok tvorili len 16% a krátkodobé až 45% z celkového objemu poskytnutých úverov. Je to spôsobené prílivom väčšieho objemu finančných prostriedkov do poľnohospodárskeho sektora.

Podľa **KOŠOVSKÉJ, I. (2006)** slovenskí poľnohospodári ešte stále platia daň za transformáciu, ale najmä vďaka nášmu vstupu do Európskej únie by sa malo ich ekonomicko-sociálne postavenie postupne zlepšovať. Podmienky pre rozvoj agrárneho odvetvia členských krajín EÚ zatiaľ nie sú ideálne. Sú založené na troch finančných pilieroch. Prvý je reprezentovaný vnútorným ekonomickým potenciálom samotných poľnohospodárskych podnikov, druhým je intervenčná účasť štátu podporujúca tento proces a tretím pilierom sú úverové zdroje komerčných bánk. Vstupom SR do EÚ sa

agropodnikateľom okrem iného rozširujú aj možnosti čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ.

Z pohľadu **MRAVCOVEJ (2007)** sú časy, keď banky analyzovali poľnohospodárstvo ako neperspektívny sektor preč. Banky sa k farmárom začali celkom inak stavať ako prišli priame platby z prostriedkov Európskej únie. V r. 2006 sa celkovo financovanie poľnohospodárskych subjektov vyšplhalo až takmer na 16 miliárd úverov. Mnohé banky, ktoré sa o tento sektor takmer nezaujímali, doň vstúpili. Pre komerčné banky malo poľnohospodárstvo zrazu pozitívny výhľad. Ich dlžníci neboli samy poľnohospodárske podniky, ale Európska únia. Banka financuje agrosektor komplexne prevádzkovými aj investičnými úvermi a priame platby majú iba preklenovaciú úlohu. Do predfinancovania priamych platieb vstúpila ako prvá OTP Banka, neskôr UniBanka, Tatrabanka, VÚB a Slovenská sporiteľňa. Úroková miera pri poskytnutí úveru závisí od hodnoty medzibankových úrokových sadzieb BRIBOR a od bonity klienta. Oblasť poľnohospodárstva je pre banky veľmi príťažlivá, čo potvrdzuje každoročný nárast úverov do tohto sektora, stabilná je aj dobrá platobná disciplína poľnohospodárov. Atraktivitu sektora pre finančníkov zvyšuje pomoc z EÚ, čo sa prejavilo aj v tom, že v r. 2007 dostali poľnohospodári doteraz najvyššie priame dotácie vo výške 70% priemeru pôvodných pätnástich krajín EÚ.

1.2 Bankový systém - obchodné banky

SERENČEŠ. P (2006) definuje bankový systém ako sústavu bánk pôsobiacich v hospodárstve. Na finančnom trhu pôsobí ako sprostredkovateľ medzi stranou ponuky a stranou dopytu po dočasne voľných finančných prostriedkoch. Bankový systém tvorí v štáte:

- spravidla centrálna banka a komerčné banky,
- súbor zákonov, pravidiel, smerníc a nariadení
- súbor nástrojov,
- vzťahy medzi centrálnou bankou a komerčnými bankami a vzťahy k verejnému sektoru, obyvateľstvu, podnikom a zahraničiu.

ŠÍBL, D. a kol. (2002) definuje banku ako podnik (inštitúciu) špecializovanú na obchod s peniazmi, na sprostredkovanie peňažných a kapitálových operácií.

Komerčná banka je v podstate podnikateľský subjekt špecifického charakteru, tvrdia **TKÁČOVÁ, D. a kol. (2009)**. V porovnaní s inými podnikateľskými subjektmi v iných odvetviach ekonomiky má celý rad osobitostí a špecifických rysov, ktoré sa prejavujú v jej postavení a celkovom význame, ktorý má v ekonomike. Základným cieľom komerčnej banky je dosahovanie maximálneho zisku, resp. maximalizácia trhových cien akcií. Zároveň musí dodržiavať zásady stability a bezpečnosti z hľadiska rizík bankového podnikania. Banku môžeme charakterizovať ako finančného sprostredkovateľa, ktorého hlavnou činnosťou je sprostredkovanie pohybu finančných prostriedkov medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi. Komerčná banka ako sprostredkovateľ nakupuje relatívne voľné peňažné prostriedky od subjektov, ktoré ich majú relatívny prebytok a predávajú ich subjektom, ktoré ich majú relatívny nedostatok. Inak povedané, sprostredkovanie je založené na tom, že banky prijímajú vklady a z nich na vlastný účet poskytujú úvery.

KOŠČO, T. – SZOVICS, P. – TÓTH, M. (2004) považujú poskytovanie bankových úverov medzi hlavné aktívne bankové obchody, prostredníctvom ktorých banky dosahujú rozhodujúcu časť zisku. Zároveň sú najrizikovejšími bankovými činnosťami, pretože pri ich realizácii banky často zaznamenávajú straty. Sú to spravidla dlhodobejšie bankové obchody a preto ako aktívum sú menej likvidné. Ďalej uvádzajú, že úvery zohrávajú významnú úlohu aj pre hospodárske subjekty a fyzické osoby t. j. umožňujú realizovať investorom investície pred nakumulovaním potrebnej výšky vlastných zdrojov, vykrývajú dočasné potreby podnikateľských subjektov, fyzických a právnických osôb, t.j. dopyt po transakčných peniazoch, zrovnomerňujú tok peňazí pri plnení za tovary, služby a iné statky.

HANÁK, P. (2009) hovorí, že banky poskytujú široké možnosti úverov pre podnikateľov, ktoré im môžu pomôcť vybudovať úspešný podnikateľský zámer alebo preklenúť momentálny finančný nedostatok. Nepomôžu však každému. V najhoršej pozícii sú začínajúci podnikatelia. Banky majú stanovené pravidlá, podľa ktorých posudzujú rizikovosť podnikateľských zámerov. Medzi týmito pravidlami sú väčšinou výsledky podnikania z minulých rokov. Podnikateľovi, ktorý ešte nemá nijaké výsledky z minulosti, nepožičajú, pretože banka si nemôže byť istá úspešnosťou podnikania, a teda ani schopnosťou podnikateľa splácať. „Začínajúci podnikatelia, ktorí potrebujú financie, by

mali využiť najprv príspevky a pomoc zo strany štátu vo forme protikrízových opatrení. Úver od banky začínajúci podnikateľ takmer nemá možnosť získať. Banky schvaľujú úvery na základe výsledkov podnikania v predchádzajúcom období a vychádzajú z daňového priznania a účtovnej závierky. Pri jednoduchom účtovníctve vyžadujú výkaz o majetku a záväzkoch, výkaz o príjmoch a výdavkoch za predchádzajúce obdobie alebo dve obdobia, hodnotia výsledok hospodárenia, výšku obratu a hodnotu majetku, ktorý je akousi zárukou na splatenie úveru,“ vysvetľuje Svetlana Steranková, manažérka obsahu portálu Akopodnikat.sk. V Poštovej banke musí podnikateľ, ktorý žiada o úver, predložiť oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti alebo živnostenský list. Ďalej musí preukázať úverovú spôsobilosť. „Dokazuje schopnosť splniť záväzky vyplývajúce zo zmluvného vzťahu, musí preukázať návratnosť úveru ekonomickou cestou, teda z podnikateľskej činnosti. Záväzky musí splniť v dohodnutej lehote a výške vrátane úrokov a poplatkov,“ informuje Hana Šimková, hovorkyňa Poštovej banky. Okrem toho treba v tejto banke predložiť kvalitný a reálny podnikateľský zámer s projekciou na požadované obdobie úverovania s ekonomickým prepočtom návratnosti úveru a ďalšie doklady podľa požiadavky banky. Vzhľadom na rozloženie rizika z realizovaného podnikateľského zámeru musí klient preukázať dostatočnú výšku vlastných finančných prostriedkov a poskytnúť prijateľné zabezpečenie v požadovanej výške.

Internetový zdroj FIN-MAGAZIN.SK (2010) uvádza, že v roku 2008, keď vypukla kríza finančných trhov, bolo Slovensko pred prijatím do eurozóny, čo v konečnom dôsledku malo pozitívny dopad na stabilitu bánk. Občania, v snahe hladkej premeny SKK na EURO vkladali voľné prostriedky do bánk, z čoho banky profitovali. Ďalším významným momentom bol zásah regulátora v pravú chvíľu administratívnym opatrením na udržanie likvidity na Slovensku. Nasledujúci rok poklesol hospodársky rast, zvýšila sa nezamestnanosť, čo mierne ovplyvnilo vývoj bankového sektora. V roku 2010 podľa priebežných výsledkov ku koncu septembra vo väčšine bánk došlo ku konsolidácii a k miernemu rastu ziskov a aktív. V súčasnosti na Slovensku pôsobí 15 bánk, z toho jedna štátna banka a dve banky sú vlastnené domácimi investormi. Okrem bánk pôsobí na trhu 14 pobočiek zahraničných bánk, z toho 4 pobočky boli založené v roku 2010.

1.3 Úver a úverový proces

1.3.1 Úver

AYERS, R.M. a COLLINGE, R. A. (2004) chápu úver ako sľub dlžníka splatiť požičané peňažné prostriedky. Banky ich požičiavajú klientovi za účelom získania príjmu vo forme úroku. Výška úroku závisí najmä od účelu, na ktorý si klient požičiava a od miery rizika pre banku, že úver nebude splatený v plnej výške. Náklady spojené s nedobytnými úvermi znižujú zisk bánk a zvyšujú cenu, za ktorú si možno požičať.

Úvery a úroky sú významným nástrojom agrárnej politiky, tvrdí **ZOBORSKÝ, I.M., (2006)**. Poznatky z doterajšieho vývoja vo finančnom hospodárení poľnohospodárskych podnikov poukazujú na to, že financovanie a úverovanie je jednou z bariér ďalšieho rozvoja agrokomplexu. V rezorte poľnohospodárstva v rámci krátkodobého úverovania poskytujú komerčné banky špecifické úvery na zabezpečovanie jarých a jesenných poľnohospodárskych prác, tzv. zelené úvery. Slúžia na úverovanie výrobných postupov súvisiacich s obstaraním osív, sadív, agrochemikálií, hnojív či podobných látok. Úver je prísne účelový a uvoľňuje sa oproti predkladaniu faktúr súvisiacich s uvedenými titulmi. Ich poskytnutie závisí od splnenia určitých podmienok (kritérií bonity), zohľadňujúcich ich celkovú finančno-ekonomickú situáciu, návratnosť zaručenie úveru. Vzhľadom na špecifické zvláštnosti poľnohospodárstva v porovnaní s ostatnými národohospodárskymi odvetviami MP SR uzatvára s vybranými bankami zmluvy. Na tomto základe boli pre poľnohospodárov stanovené osobitné podmienky v bankových úveroch (zelené úvery), záruky Slovenskej záručnej banky, zmenky, skladové a tovarové záložné listy. Zvýhodnenia pre poľnohospodárov v bankových produktoch boli komerčným bankám kompenzované finančnými prostriedkami v rámci dotácií MP SR. Bez priamej dotačnej podpory komerčné banky výhodnejšie úvery pre poľnohospodárov neposkytovali.

Podľa **CHRASTINOVEJ, Z. (2001)** sú úvery peňažné zdroje, ktoré si môže poľnohospodársky podnik požičať po dôkladnom zvážení finančného manažmentu, na základe splnenia určitých kritérií peňažných ústavov. Významnými kritériami pri rozhodovaní požiadania o úver sú rentabilita a likvidita poľnohospodárskeho podniku. Rozhodujúci je podnikateľský zámer, realizáciou ktorého by bola dosiahnutá rentabilita, zabezpečujúca splácanie úverov a úrokov. Tieto otázky sú predmetom skúmania zo strany bánk pri posudzovaní ekonomickej bonity. Úver charakterizuje aj ako finančné prostriedky návratného charakteru, poskytnuté obchodnými bankami za určitých obchodných

podmienok. Krátkodobé úvery sú poskytované poľnohospodárskym podnikom na krytie dočasných potrieb, obyčajne ide o úvery na zabezpečenie jarných a jesenných prác. Strednodobé a dlhodobé úvery na krytie trvalých potrieb umožňuje podnikom rýchlejšie realizovať plánovanú koncepciu rozvoja technického pokroku prostredníctvom investičnej výstavby.

V štruktúre úverov umiestnených do poľnohospodárstva väčšie miesto zaberajú krátkodobé reformy, ktoré boli využité hlavne pre zabezpečenie prevádzkových činností a na strane druhej bol opomenutý pozitívnejší vývoj v prospech dlhodobých investičných úverov, ktoré by menili štruktúru podnikov v prospech výraznejšej budúcnosti. **KOŠČO, T. – DOVALOVÁ, I. – SZOVICS, P. (2002)**

Podľa **KOŠČA, T. – DOVALOVEJ, I. – SZOVICSA, P. – TÓTHA, M. (2002)** je proces úverovania poľnohospodársko-potravinárskeho komplexu tzv. otvorený systém, do ktorého vstupujú nové bankové produkty reagujúce na aktuálny vývoj v tomto odvetví. Aj z tohto hľadiska nie je možné postihnúť všetky zložitosti tohto komplikovaného procesu, čo je dôvod na to, aby sme sa zameriavali na tie úverové linky, ktoré sú charakteristické nižšou úrokovou mierou. Snahou komerčnej banky je dôsledne preveriť schopnosť predloženého projektu vrátiť poskytnuté úverové zdroje vrátane úroku a zabezpečiť také prepojenie hmotných peňažných tokov, ktoré by v určených časových horizontoch naplnilo získať späť požičané peňažné prostriedky.

ŠEBO, A. – KOČNER, M. – PORUBSKÝ, I. (2002) konštatujú, že získavanie a splácanie úverových zdrojov podnikateľskými subjektmi agrosektora a ich poskytovanie komerčnými bankami je determinované dodržiavaním základných právnych predpisov a legislatívnych noriem. V zmysle zásad svojej obchodnej politiky banky určujú podmienky úverovania, spôsob a rozsah poskytnutia úveru a analyzujú mieru rizika, ktorá je poskytovaní úverov pre ne akceptovateľná. Návratnosť úverov je možné vyjadriť koeficientom úverového rizika, ktorý vyjadruje schopnosť úverových dlžníkov splácať úvery. V rámci úverovania prevádzkového cyklu sa do agrosektora dostávajú nasledovné krátkodobé úvery: úver na obežné aktíva, kontokorentný úver, revolvingový úver a eskontný úver.

Z pohľadu **KOŠČA, T. a TÓTHA, M. (2004)** je v súčasnosti pre poľnohospodárstvo vytvorená pestrá škála programov s možnosťou čerpania úverových zdrojov:

-
- program poskytnutia úveru alebo záruky prostredníctvom Slovenskej záručnej rozvojovej banky. Tento produkt je zameraný na nákup techniky a technológie, poskytovanie záruk na bankové úvery a nákup majetku od úpadcu.
 - poskytovanie finančných prostriedkov z dotácií na bonifikáciu úrokov.
 - možnosť financovania osobitnými formami ako zmenky, skladiskové záložné listy, faktoring, forfaiting a iné.

Vývoj úverov do prevádzkovej sféry poľnohospodárskych podnikov je poznačený zložitou dostupnosťou hlavne preto, že privatizáciou bankového sektora a vstupom zahraničného kapitálu sa zvýšili ratingové podmienky – náročnosť pri posudzovaní bonity poľnohospodárskych klientov hlavne vo vzťahu splácania úverov. Táto príčina zohráva dominantnú úlohu, no nemožno však vylúčiť i ostatné negatívne vplyvy na vývoj úverovej politiky.

1.3.2 Úverový proces

Internetový zdroj EUROEKONOM.SK hovorí o nasledovných etapách úverového procesu:

1. identifikácia klienta, získavanie informácií, spracovanie návrhu a posúdenie rizika: zásady, postupy, ponuka produktov, žiadosť klienta, posúdenie úverovej schopnosti klienta, úvodné jednanie, predbežná analýza a posúdenie klienta, bilančné a iné finančné analýzy, spracovanie ponuky, spracovanie úverového návrhu a posúdenie klienta (rating), personálne zabezpečenie a informačné toky.
2. rozhodovací a schvaľovací proces: rozhodovanie o úverovom návrhu v rámci kompetencií, posúdenie rizika, definovanie podmienok pre schválenie, odsúhlasenie podmienok zmluvy, zmeny podmienok, administratívne činnosti.
3. príprava úverovej dokumentácie: Spracovanie štandardnej dokumentácie, spracovanie úprav, opakovanie cyklu rozhodovacieho procesu, podpis zmluvy
4. verifikácia údajov, čerpanie finančných prostriedkov: verifikácia údajov, čerpanie, splácanie finančných prostriedkov, zadávanie zmien, vysporiadanie obchodu

Postupnosť analýzy úverového prípadu vymedzuje **KUDZEBEL, M. (2000)** a pozostáva z nasledovných krokov:

- hodnotenie úverových návrhov
- obchodné riziko
- finančné riziko
- vypracovanie analýzy
- záverečné hodnotenie

1.4. Úverové riziko a úverová spôsobilosť

1.4.1 Úverové riziko

GURČÍK, L. (2004) chápe úverové riziko ako stanovenie kritérií, na základe ktorých môžeme určiť, či zákazník predstavuje vysoké alebo nízke riziko. Je potrebné stanoviť metódu hodnotenia schopnosti splácať dlhy, a to buď na základe hodnotenia minulých skúseností so zákazníkom, na základe finančnej analýzy alebo pomocou externých informácií (banky, informácie iných podnikateľských subjektov).

SERENČEŠ, P. (2008) konštatuje, že úverové riziko je spojené s jednou z klasických bankových činností, a to s poskytovaním úverov. Je to teda riziko z nesplatenia úveru, jeho časť, omeškanie jednotlivých splátok alebo nedodržanie zmluvne stanovených podmienok. Tento druh rizika je rovnako starý ako samotné úverovanie. Toto riziko je teda rizikom straty zapríčinennej zlyhaním partnera tým, že nesplní svoje záväzky vyplývajúce s uzatvoreného kontraktu, a tým spôsobí držiteľovi pohľadávky stratu. Záväzky vznikajú z úverových aktivít, obchodných a investičných aktivít, z platobného styku a z vysporiadania cenných papierov pri obchodovaní na vlastný alebo cudzí účet.

Úverové riziko spočíva v neistote o tom, či klient, resp. protistrana splní svoje záväzky včas a v plnej výške. **ZIEGLER, K. a kol. (2005)** uvádzajú, že výška úverového rizika je daná predovšetkým schopnosťou a ochotou protistrany splniť si svoje záväzky, nominálnou hodnotou transakcie a druhom transakcie.

V bankových obchodoch platí, že banka sa snaží minimalizovať možné riziko, tvrdí **HARINGOVÁ, A. (2004)**. Pre tento účel musí dôrazne preveriť žiadateľa o úver. Existuje niekoľko prístupov ako zhodnotiť bonitu klienta, preto každá banka používa odlišný spôsob. Hodnotenie bonity sa chápe ako proces, ktorého cieľom je komplexné posúdenie

schopnosti a ochoty klienta v budúcnosti splatiť bankou poskytnutý úver. Skúmanie bonity sa nesmie obmedziť len na finančné riziko, ale v správnom hodnotení má svoj priestor aj obchodné riziko, posúdenie kvalít manažmentu, charakteristika odvetvia, konkurenčné postavenie a strategická orientácia podniku.

Pokiaľ by banky poskytovali úvery iba najlepším klientom, potom by nedosiahli maximálny zisk, konštatuje **JÍLEK (2004)**. Poskytovanie úverov najlepším klientom je síce spojené s takmer nulovým úverovým rizikom, ale tieto úvery banky poskytujú za bezrizikové úrokové miery, ktoré sú približne rovné úrokovým mieram medzibankového trhu. Naopak poskytovanie úverov menej dôveryhodným klientom je spojené s vyšším úverovým rizikom, ale tieto úvery banky poskytujú za úrokové miery značne prevyšujúce úrokové miery medzibankového trhu. Banky pri poskytovaní úverov bojujú o dobrých klientov. Ide o takých klientov, ktorí budú schopní a ochotní úver splácať.

1.4.2 Úverová spôsobilosť

PRNO, I. (2000) píše, že súhrnné posúdenie úverovej spôsobilosti klienta pred vznikom úverového vzťahu pomáha banke diverzifikovať úverové riziko a vytvárať optimálne portfólio úverov. Posúdenie sa vykonáva v závislosti od typu úveru. V tejto súvislosti hovoríme o metodike hodnotenia krátkodobých úverov, resp. strednodobých a dlhodobých úverov. Postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti klienta sú zakotvené v pracovných predpisoch banky.

Úverové riziko je rôzne v závislosti od konkrétnej ekonomickej a finančnej situácie jednotlivého klienta banky, tvrdia **KOŠČO, T. – SZOVICS, P. – TÓTH, M. (2004)**. Banky sa snažia obmedziť úverové riziko pred vznikom úverového obchodu skúmaním spôsobilosti dlžníka prijať a splatiť úver. Rovnako počas trvania úverového vzťahu banka kontroluje, či sa hospodárska situácia klienta vyvíja v súlade s očakávaniami pri schvaľovaní úveru. Snahou banky je komplexne zhodnotiť všetky riziká, ktoré môžu vznik a priebeh úverového vzťahu negatívne ovplyvniť. Výsledok hodnotenia vedie k záveru, či sú riziká pre banku prijateľné, a v prípade, že sa rozhodne úver poskytnúť, určí podmienky poskytnutia úveru, ktorým riziká znižuje alebo i odstraňuje. Pri hodnotení úverovej spôsobilosti sa banka sústreďuje:

- overenie právnych pomerov žiadateľa o úver a jeho spôsobilosti na právne úkony

-
- právnú úpravu majetkových pomerov a vzťahov klienta, to znamená právnú formu podnikania alebo majetkovej držby. Tieto aspekty majú závažný dosah na banku pri úpadku podnikateľa a spôsobe uspokojenia pohľadávky banky pri likvidácii, konkurze, resp. inej zmene právnej subjektivity klienta.
 - oprávnenosť osôb konať v právnych veciach
 - posúdenie podnikateľskej dôveryhodnosti klienta
 - má presvedčiť banku, že klient bude spoľahlivým obchodným partnerom banky, a to na základe pozitívnych výsledkov hodnotenia stability hospodárenia tempa rastu tržieb, rentability, rozvoja organizačnej štruktúry, včasného plnenia zmluvných obchodných a finančných záväzkov, stálosti spolupráce s obchodnými partnermi a finančnými inštitúciami, analýzy klientov, podkladov a účtovných výkazov, hodnotení audítorských spoločností a pod.
 - analýza ekonomickej spôsobilosti žiadateľa o úver
 - plniť svoje záväzky voči veriteľom je kľúčovou časťou hodnotenia úverovej spôsobilosti. Významnou súčasťou je aj finančná analýza vykonávaná v rozsahu, ktorý je účelný pre daného klienta. Postup banky je štandardizovaný, avšak pri posudzovaní každého prípadu individuálny, daný rôznorodosťou príčin žiadosti o úver, veľkosti a dlhodobosti úverového vzťahu a vecnej zložitosti ekonomických problémov klienta.

Profesor Ekonomickej univerzity v Bratislave Ctibor Pilch sa vyjadruje k finančnej analýze bonity klienta, že finančná analýza klienta banky je neodmysliteľnou súčasťou úverového procesu a má najväčšiu váhu pri konečnom rozhodnutí o poskytnutí alebo neposkytnutí úveru, uvádza **Internetový zdroj DERIVAT.SK**. Jej hlavnou úlohou je posúdiť finančnú situáciu vo firme odpovedať na otázku, či bude klient schopný splácať úver včas a v plnej výške. Postup pri finančnej analýze:

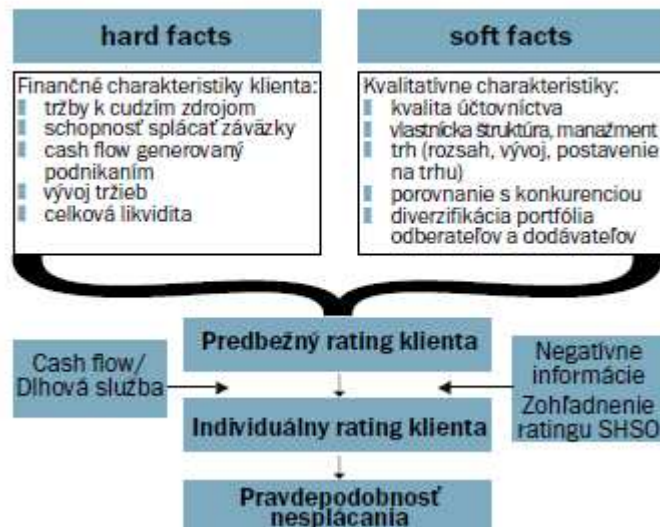
1. Vypočítajú sa finančné ukazovatele analyzovaného podniku.
2. Podnikové ukazovatele sa porovnávajú s priemernými ukazovateľmi príslušného odvetvia
3. Skúma sa vývoj podnikových ukazovateľov v čase.
4. Analyzujú sa vzájomné vzťahy medzi pomerovými finančnými ukazovateľmi.
5. Záverečnou etapou je návrh opatrení.

Stanovenie bonity klienta v konkrétnej banke je súčasťou know-how banky a je teda predmetom tajomstva. Z tohto dôvodu nie je možné uviesť presný systém hodnotenia úverovej spôsobilosti v konkrétnej banke.

TKÁČOVÁ, J. (2007) popisuje v súvislosti s posudzovaním úverovej spôsobilosti firemných klientov komerčných bánk finančnú a nefinančnú analýzu. Základným systémom hodnotenia bonity dlžníka je finančná analýza spojená s kvalitatívnou analýzou vnútorného prostredia klienta, perspektívy odvetvia, v ktorom spoločnosť pôsobí, makroekonomických podmienok krajiny. Prvým krokom úverovej analýzy je zistenie účelu, na ktorý spoločnosť potrebuje úver, napr. na financovanie zásob, pohľadávok, nákup strojov, zariadení a nehnuteľností a posúdenie vhodnosti navrhovanej zábezpeky. Od toho sa ďalej odvíja proces samotného posúdenia úverovej spôsobilosti z finančného a nefinančného hľadiska.

MACHOVÁ, E. – ŠTUDENC, P. (2004) píšú, že pre hodnotenie bonity podnikov bankové inštitúcie používajú obvykle sústavu finančných ukazovateľov, ktoré slúžia ako základ pre rating. V ratingovom hodnotení sú podniky veriteľa ocenené príslušnými bodovými hodnotami slúžiacimi pre poskytnutie úveru. Bonita predstavuje schopnosť firmy plniť si všetky záväzky. Vyjadruje povest' podniku a kvalitu jeho platobnej schopnosti. Zisťujú si ju banky hlavne pred poskytnutím úveru alebo tiež budúci obchodní partneri, ktorí sa chcú vyhnúť budúcim rizikám z obchodných stykov. Pri posudzovaní bonity sa hodnotí najmä finančná situácia podniku (finančná stabilita, likvidita, rentabilita, zadlženosť a iné ukazovatele), skúsenosti z doterajších obchodných vzťahov, technická a obchodná zdatnosť, očakávaná príjmová situácia podniku.

Internetový zdroj SLSP.SK (2007) píše, že hlavnou úlohu ratingového procesu je sporadické spracovanie údajov podnikateľského vývoja v minulosti na základe finančných výkazov podniku a výhľad do budúcnosti. Pričom treba brať ohľad na ďalšie kritériá ako veľkosť podniku, odvetvie a informácia o relevantných trhoch. Samotný ratingový systém slúži výhradne na zisťovanie úverovej spôsobilosti bonity klienta, kde sa u firemných klientov rozlišujú kvantitatívne kritériá (finančný rating = hard facts) a kvalitatívne kritériá (kvalitatívny rating = soft facts). Ak porovnáme finančný a kvalitatívny rating môžeme vychádzať z nasledovného predpokladu: čím je väčší podnik, tým viac sa pripisuje význam hospodárskym ukazovateľom ekonomického subjektu, čím je podnik menší, tým silnejší vplyv majú kvalitatívne charakteristiky ako sú kvalita účtovníctva, trh, porovnanie s konkurenciou.

Zdroj: http://www.slsp.sk/downloads/bazilej2_sk.pdf

Obr. 1: Schéma ratingového procesu

VERNEROVA, L. (2010) konštatuje, že metódy kreditného scoringu sú súčasťou riadenia rizík v obchodných bankách. Ide o postupy umožňujúce veriteľom na základe odhadu pravdepodobnosti zlyhania ohodnotiť úverovú spôsobilosť – bonitu svojich budúcich klientov s cieľom získania kvalitného úverového portfólia. Hlavnou úlohou scoringových modelov je určiť, či danému klientovi úver poskytnúť a za akých podmienok. K danému rozhodnutiu sú potrebné informácie o klientovi, údaje o minulých dlžníkoch, ktorým bol v minulosti poskytnutý úver a ich úverová spôsobilosť je známa. Z minulých faktov o bývalých dlžníkoch banky sa zostaví predikčný scoringový model. Zistené informácie sa pretransformujú do modelu a na základe toho sa určí pravdepodobnosť kreditnej straty – zlyhania. Rozhodnutie je udelené na základe porovnania odhadnutej pravdepodobnosti zlyhania s určitou prahovou hodnotou stanovenou bankou.

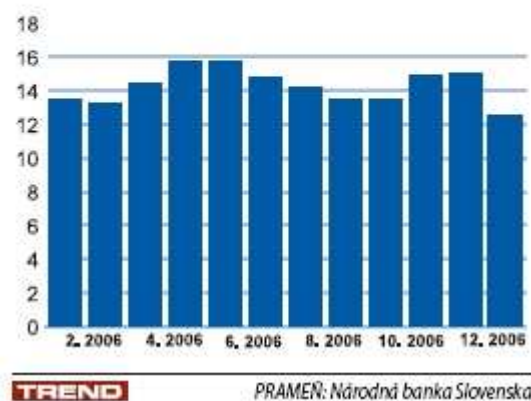
1.5 Vývoj a aktuálna situácia poskytovania úverov poľnohospodárskym subjektom obchodnými bankami

MRAVCOVÁ, J. (2007) píše, že po roku 1989 klesla spotreba hlavných druhov potravín, vzrástlo záporné saldo zahraničného obchodu s potravinami a komoditami. Poľnohospodárska produkcia sa znížila. Následkom toho bola nižšia produktivita práce a

znižovanie počtu pracovníkov. Od toho sa odvíjal aj prístup bánk k sektoru. „Odvetvie, ktoré neprodukovalo žiadnu pridanú hodnotu, malo úvery za ceny, ktoré si mohli dovoliť špekulanti na burzách s výnosmi 30 percent ročne,“ opisuje situáciu J. Matoušek. Najväčšia banka požadovala rýchle splácanie úverov na obežné aktíva. To malo vplyv na rast obchodných záväzkov podnikov a ich platobnú neschopnosť. Zároveň vznikali systémy bonifikácií úrokov cez poľnohospodárske zmenky, zelené úvery, skladiskové listy. Pred desiatimi rokmi sa začal systém verejných skladov a skladiskových záložných listov – najprv na súkromnej báze vtedajšej Poľnobanky (neskôr UniBanka, v súčasnosti UniCredit Bank). V roku 1999 boli pestovatelia boli financovaní už len cez špeciálnu Intervenčnú poľnohospodársku agentúru založenú ministerstvom pôdohospodárstva. Pestovateľ nemusel predávať hneď po zbere úrody. Zrušenie Intervenčnej agentúry predminulý rok túto éru skončilo, dnes sa záložné listy financujú už len na komerčnej báze. Nové programovacie obdobie Európskej únie znamená pre poľnohospodárov nové možnosti na čerpanie EÚ fondov. Pre agrosektor je to výzva. „Každý väčší poľnohospodár bude chcieť získať prostriedky z Európskej únie, čaká nás obdobie boomu v predfinancovaní či kofinancovaní projektov,“ tvrdí M. Šimončíčová. Oblasť poľnohospodárstva je pre banky veľmi príťažlivá, čo potvrdzuje každoročný nárast úverov do tohto sektora, stabilná je aj dobrá platobná disciplína poľnohospodárov. Atraktivitu sektora pre finančníkov zvyšuje nielen pomoc z EÚ, ale aj súčasná vládna politika.

Vývoj stavu úverov pre agrosektor

(mld. Sk, stav ku koncu obdobia, vrátane financovania zásob)

Zdroj: <http://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-/cislo-/vyvoj-stavu-uverov-pre-agrosektor.html>

Obr. 2 Vývoj stavu úverov pre agrosektor

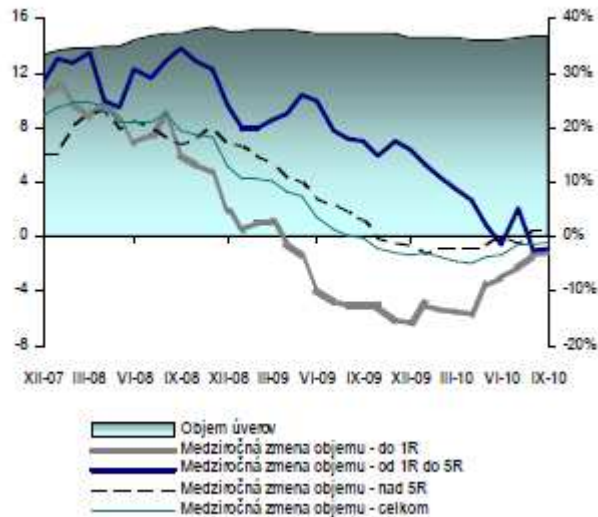
MRAVCOVÁ, J. (2007) ďalej konštatuje, že banky považovali sektor poľnohospodárstva za príliš rizikový. Prísun dotácií z Európskej únie urobil z kedysi vysoko rizikového a komplikovaného odvetvia atraktívnu oblasť, ktorú chcú banky financovať. Dôveryhodnosť a bonita poľnohospodárskych subjektov sa zvýšila. Bankári tvrdia, že spolupráca s poľnohospodármi je bezproblémová. „Svoje záväzky si plnia načas, čo im umožňuje získať ďalšie úvery za výhodnejších podmienok,“ tvrdí T. Čunderlík. Vlni sem smerovali úvery za takmer 10 miliárd korún. Pritom ešte v roku 2003 nepresiahol podľa T. Čunderlíka objem agroúverov sto miliónov korún. Vzhľadom na rast dotácií a grantov očakávajú bankári zvýšený záujem aj v tomto roku.

ZÁBORSKÝ, J. (2005) hovorí, že vstupom SR do EÚ sa vyrojili ponuky preklenovacích úverov - pôžičky v takmer rovnakej výške, ako je očakávaná dotácia z EÚ. Farmár teda môže počas celého roka podľa potreby investovať a svoj záväzok voči banke splatí v priebehu roka, keď mu peniaze z európskych fondov prídu na účet. Po vlnách bojov o korporátnych klientov a malých a stredných podnikateľov sa teda banky púšťajú aj do agrosektora. Z najväčších bánk predstavili produkt šitý pre agrobiznis Tatra banka a Všeobecná úverová banka, už tradične sa poľnohospodárom venujú OTP Banka a UniBanka. Dotácie z EÚ chodia poľnohospodárom za výmeru pôdy, ktorú obrábajú, ako i za jednotlivé plodiny a zvieratá, ktoré v rámci svojho hospodárenia pestujú či chovajú. S preklenovaním dotácií začali banky vlni v máji, čiže v najskoršom možnom termíne. Išlo o relatívne riziko, keďže nik ešte nemal skúsenosti s tým, či a ako sa budú akceptovať požiadavky farmárov v EÚ. Banka si vypracovala scoringový model, na základe ktorého vedela po zadaní finančných ukazovateľov poľnohospodára posúdiť, či mu môže dať úver alebo nie. „Tento model bol natoľko zjednodušený, že sme dokonca vedeli záujemcu o výsledkoch informovať aj cez telefonickú službu Dialog – klient len nadiktoval svoje finančné údaje a systém mu hneď určil, či môže alebo nemôže dostať úver,“ tvrdí M. Štiblický. Dôvera sa Tatra banke vyplatila, so splácaním úverov nezaznamenala žiadne väčšie problémy, a tak tento rok dokonca zmäkčila kritériá scoringového systému. Úver však klient zvyčajne nedostane v celej výške naraz, ale postupne. Tatra banka ho napríklad rozdeľuje na etapy. Štyridsať percent môže farmár dostať okamžite, ešte pred podaním žiadosti o dotáciu. Rovnaký objem dostane do mája, keď žiadosť podá, a poslednú časť peňazí dostane po rozhodnutí, ktoré jeho žiadosť definitívne akceptuje. Banka sa tak vyhne

možnému riziku, že poľnohospodár by nedostal dotáciu a nemal by teda z čoho splácať. OTP Banka ho rozdeľuje len na dve časti: 45 percent peňazí dostane klient hneď po podpísaní úverovej zmluvy, zvyšok po predložení žiadosti o podporu.

KARKULÍN, D. (2009) píše, banky ostali k poľnohospodárom ústretové. Objem poskytnutých úverov v prvom polroku roku 2009 dokonca predčil dáta z porovnateľného obdobia roka 2008. S postupujúcim časom sa ale ostražitosť bánk stupňuje. Ratingy agropodnikov poklesnú. Aj keď drvivá väčšina podnikov v minulom roku zápasila s ekonomickou krízou najväčšou za niekoľko ostatných rokov, z pohľadu financovania odvetvia bankami bol rok k poľnohospodárom naklonený priaznivo. I keď si nikto nemohol dosýta vychutnať strmý pád trhových úrokov, ktorý mal vyústiť k výraznému zlacneniu úverov, dôležité bolo, že úvery ostali dostupné. Také šťastie niektorí manažéri iných odvetví nemali. I preto treba rok 2009 z pohľadu úverovania agrosektora považovať za úspešný. Z pohľadu dosiahnutého hospodárskeho výsledku však bude rok 2009 patriť k málo vydareným. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora už koncom jesene minulého roku odhadla, že agrosektor skončí v tomto roku so stratou 166 mil. EUR. Poľnohospodári dlžia svojim dodávateľom viac ako pred rokom. I keď miera nesplatených úverov zatiaľ ani v jednej z uvedených bánk dramaticky nestúpila, obavy sú namieste. Narúša sa totiž cyklus, v ktorom poľnohospodári platia za tovar svojim dodávateľom a dodávatelia za tieto platby buď nakupujú vstupné suroviny, resp. vracajú bankám požičané peniaze, ktoré si požičali z dôvodu, aby suroviny (tovar) nakúpili. Ak tak dodávateľ nespraví, banka mu nemôže požičať. A ak poľnohospodár nezaplatí dodávateľovi, ten nemá ako zaplatiť banke. Táto skutočnosť banky znervózňuje.

NBS (2010) tretí štvrtrok 2010 nepriniesol oživenie v poskytovaní úverov podnikom, čím sa celkové obdobie stagnácie predĺžilo na 18 mesiacov. Medziročná miera poklesu úverov sa síce spomalila, a v prípade dlhodobých úverov bola zmena dokonca mierne pozitívna, ale o skutočnom raste úverov je možné hovoriť iba v prípade vybraných odvetví. Dlhodobejšie pozitívne zmeny v objeme úverov boli zaznamenané iba v oblasti dodávky elektriny a plynu a v segmente informačných služieb.

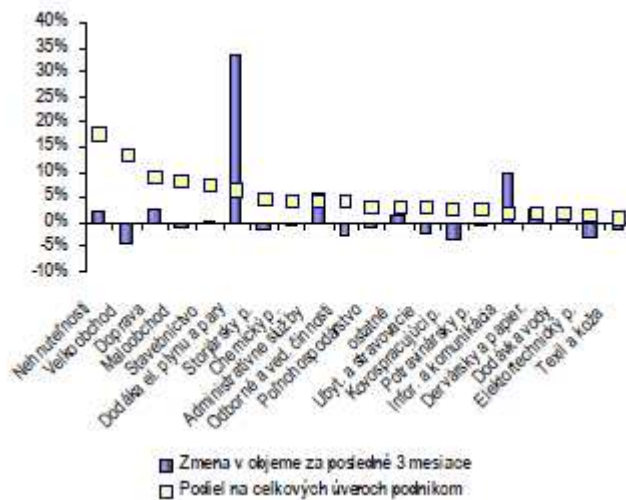

Zdroj:

http://www.nbs.sk/img/Documents/Dohlad/ORM/Analzy/Analza_BS_z_hladiska_obozretnosti_na_makrourovni_september_2010.pdf

Ľavá os je v mld. EUR, na pravej osi sú medziročné percentuálne zmeny.

Obr. 3 Vývoj úverov podnikom

Zdroj:

http://www.nbs.sk/img/Documents/Dohlad/ORM/Analzy/Analza_BS_z_hladiska_obozretnosti_na_makrourovni_september_2010.pdf

V stĺpcoch sú vyjadrené percentuálne zmeny objemu úverov poskytnutých bankami v členení podľa odvetví.

Štvorčky vyjadrujú podiel jednotlivých odvetví na celkovom objeme úverov poskytnutých podnikom.

Obr. 4 Zmena objemu úverov v jednotlivých odvetviach

Internetový zdroj AGROMAGAZIN.SK zverejnil anketu, v ktorej boli oslovení vedúci pracovníci financovania agrobiznisu komerčných bánk na tému: Ako sa banky pozerajú na skutočnosť, že ceny agrokomodít výrazne prepadli. Stal sa agrosektor týmto ešte rizikovejším? Stúpla medzi poľnohospodármi v roku 2009 miera nesplatených úverov?

Jaromír Matoušek

Vedúci financovania agrobiznis UnicreditBank Slovensko, a.s.

Miera nesplácaných úverov v odvetví agrosektora zatiaľ nestúpa. Rizikom v tejto situácii sú hlavne investičné úvery. Dôvodom je predovšetkým to, že väčšinou sa úvery ešte čerpajú a splátky sú nastavené na neskoršie obdobie. Krátkodobé úvery (priame platby, kontokorenty) sa zatiaľ obnovujú a banky nepristúpili k tomu, že by si ich nechali splácať. Cenový a ekonomický vývoj trvalo analyzujeme, porovnávame ho s ekonomikou našich klientov i odvetvia. Vykonali sme i výberové šetrenie očakávaných dopadov u našich klientov. Výsledná analýza nie je optimistická. Očakávame, že sa významne zhoršia ratingy našich klientov, ich schopnosť likvidity. V každom prípade ale budeme postupovať individuálne, v spolupráci s každým klientom, s cieľom preklenúť toto obdobie. Ja osobne si myslím, že tento výkyv nie je trvalý, a že sa trhy i ceny agrokomodít zlepšia.

Radovan Mik

Vedúci oddelenia agrofinancovania a projektov EÚ Tatra banka, a.s.

Napriek ponímaniu agrosektora ako necyklického odvetvia a nárastu poskytnutých úverov v rámci Tatra banky v roku 2009 nemožno tvrdiť, že agrosektora sa kríza nedotkla. Zrútenie trhu agrokomodít viedli k výpadkom v tržbách, problémom v likvidite, predlžovaniu doby inkasa pohľadávok, resp. úhrady záväzkov premietajúcich sa napr. aj do vzniku exekúcií, či iných krízových situácií. Tieto faktory objektívne znamenajú rast miery rizika a vyžadujú si zo strany banky zvýšenú pozornosť. Naozaj sa stretávame s klientmi s meškajúcimi splátkami úrokov alebo s problémami so splácaním istiny častejšie ako v predchádzajúcich rokoch, čo si vyžaduje od banky ako aj od klienta náročné diskusie a hľadanie obojstranne akceptovateľných riešení. Žiaľ kríza priniesla aj iné negatívne skúsenosti. Zaznamenali sme niekoľko podvodných konaní klientov, čo môže v konečnom dôsledku viesť k sťaženiu prístupu k financovaniu.

Martin Hubinský

Segmentový manažér pre poľnohospodárstvo, VÚB banka

Vo VÚB banke sme v roku 2010 zaznamenali nárast angažovanosti vo financovaní preklenovacími úvermi pre poľnohospodárov o takmer 10% a v tomto trende plánujeme pokračovať aj v roku 2011. Zložitá situácia z roku 2009 zapríčinená nárastom nesplácaných úverov najmä pri komoditnom financovaní sa našťastie v roku 2010 neopakovala. Za VÚB môžem konštatovať, že miera nesplácaných úverov sa pohybovala pod priemerom korporátneho financovania. Aj napriek rastu rizikového profilu odvetvia v posledných 2 rokoch, rizikové prirážky pre tento produkt zostávajú zatiaľ bez zmien na minimálnych úrovniach. Biznis marže budú závisieť najmä od aktuálneho ekonomického stavu klienta a situácie na trhu.

2 Cieľ práce

V súčasnosti poľnohospodárstvo z pohľadu bánk predstavuje perspektívny cieľový sektor. Dôvodom je hlavne akceptovanie rizika podnikania bankovými analytikmi, dotačné systémy a informovanosť zo strany rezortu. Výrazný posun nastal v nástrojoch úverovania a zdrojoch splácania. Cieľom každej obchodnej banky je odhadnúť rozsah rizika vyplývajúceho z úverového vzťahu a pokúsiť sa minimalizovať mieru neistoty aktívnych bankových obchodov. Z toho dôvodu banky vykonávajú hodnotenie úverovej spôsobilosti – bonity poľnohospodárskych subjektov.

Hlavným cieľom diplomovej práce je komparácia postupov hodnotenia úverovej spôsobilosti poľnohospodárskych subjektov vybraných obchodných bánk, následné posúdenie zistených rozdielov. Pôjde o definovanie a analýzu kritérií, ktoré banka skúma pri žiadosti o úver poľnohospodárskeho subjektu.

K naplneniu hlavného cieľa je potrebné stanovenie čiastkových cieľov:

- popis PD Neverice, v ktorom bude prebiehať úverový proces a jeho finančná analýza
- stručná charakteristika vybraných obchodných bánk
- analýza úverov, s dôrazom na úvery pre poľnohospodárske subjekty, podmienky získania, ich rozdelenie, vývoj a charakteristika
- popis úverového procesu so zameraním na vymedzenie parametrov hodnotenia podniku z pohľadu úverovej spôsobilosti
- komparácia a zhodnotenie postupov, kritérií, ktoré stanovujú obchodné banky pri žiadosti poľnohospodárskeho subjektu o úver a návrh opatrení na zlepšenie úverovej spôsobilosti PD Neverice

Objektom skúmania sú OTP Banka Slovensko, a.s., a VÚB, a.s. OTP Banku sme si vybrali, pretože som jej zamestnanec na pozícii bankár špecialista I a máme možnosť čerpať z relevantných informácií k danej problematike a VÚB, a.s., lebo má najširšiu ponuku úverových produktov pre poľnohospodárov a ide o najsilnejšiu banku v rámci SR. Vo vlastnej práci budeme pracovať na základe údajov z interných materiálov vybraných bánk a na základe osobnej a elektronickej konverzácie s kompetentnými pracovníkmi.

3 Metodika práce

Predmetom skúmania v danej diplomovej práci je komparácia postupov hodnotenia úverovej spôsobilosti poľnohospodárskych subjektov vybraných obchodných bánk. Kritéria, na základe ktorých banky posudzujú klienta pri poskytovaní úveru budeme zisťovať a porovnávať v dvoch obchodných bankách – OTP Banka Slovensko, a.s., a VÚB, a.s. Metodika práce bude vychádzať zo stanoveného hlavného cieľa a cieľov čiastkových, ktorým bude podriadená aj štruktúra diplomovej práce.

Podklady na spracovanie danej problematiky budeme čerpať z dostupnej literatúry z oblasti bankovníctva, bankových úverov a rizika, financovania poľnohospodárskeho podniku, vedeckých časopisov, zborníkov, ktoré sa stanú základom pre spracovanie teoretickej časti – kľúčových pojmov v danej oblasti. Zdrojom informácií vo vlastnej práci budú interné materiály a internetové zdroje vybraných obchodných bánk. Spôsobom získania informácií bude osobný kontakt s kompetentnými pracovníkmi, telefonický rozhovor a prostredníctvom emailu.

V úvode práce budem charakterizovať súčasné postavenie poľnohospodárskeho subjektu pri jeho hodnotení z pohľadu bánk a zároveň pôjde o uvedenie čitateľa do danej problematiky. V prvej časti literárny prehľad budem konfrontovať názory domácich a zahraničných autorov zaoberajúcich sa touto problematikou.

Druhá časť – cieľ práce bude zameraná na popis hlavného cieľa ku ktorému budú priradené čiastkové ciele.

Tretia časť – metodika práce popisuje skúmaný objekt, spôsob získavania údajov a ich zdroje, pracovné postupy, metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov.

Štvrtá časť – výsledky práce bude rozdelená do samostatných podkapitol. V prvej kapitole si uvedieme charakteristiku PD Neverice a zhodnotíme jeho finančnú situáciu prostredníctvom analýzy. Ďalšie dve kapitoly sa budú týkať vybraných obchodných bánk. Pri ich analýze sa zameriame na ich charakteristiku, portfólio úverových produktov s dôrazom na agroúvery, úverový proces, z ktorého vyzdvihneme analýzu úverovej spôsobilosti – bonity klienta. Pôjde hlavne o určenie kritérií, ktoré banka hodnotí pri poskytovaní agroúveru.

V závere práce zhodnotíme výsledky vykonanej analýzy a sformulujeme závery k zisteným skutočnostiam.

Na vypracovanie diplomovej práce budem voliť nasledovný metodický postup:

-
- vypracovanie rešerše k danej problematike
 - získavanie a selekcia informácií
 - analýza získaných údajov
 - komparácia získaných údajov
 - zhodnotenie výsledkov a navrhnutie opatrení
 - záver práce

Metódy použité pri vyhodnocovaní a interpretácií výsledkov:

- **metóda riadeného rozhovoru** – slúži na získanie všetkých potrebných informácií od pracovníkov bánk prostredníctvom osobného rozhovoru potrebných k vypracovaniu vlastnej práce.
- **metóda analýzy** – ide o metódu, kde sa celok rozkladá na menšie časti. Bude využitá pri spracovaní domácej a zahraničnej literatúry a vo vlastnej práci pri rozdelení metód hodnotenia úverovej spôsobilosti, pri analyzovaní jednotlivých kritérií.
- **metóda syntézy** – zjednotenie častí do celku. Využijeme ju v závere práce, ktorý je súhrnom zozbieraných informácií.
- **metóda komparácie** – je metódou porovnávania dvoch alebo viacerých vecí. Prostredníctvom nej budeme porovnávať postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti poľnohospodárskych subjektov v jednotlivých bankách
- **metóda indukcie** – je metódou poznania, ktorá slúži na tvorbu hypotéz a teórií a v našej práci ju budeme využívať len v nepatrnej miere.
- **metóda dedukcie** – je metódou, kde sa zo všeobecného poznatku odvodzuje poznatok konkrétnejší, ktorý má logický dôsledok. Využitý bude hlavne v závere práce.

V predkladanej práci budeme ďalej využívať analýzu súvahy, výkazu ziskov a strát a analýzu cash flow, kde sa zameriame na jej stĺpcové zostavenie.

Analýza cash flow

Podáva nám obraz o príjmoch a výdavkoch, ako aj o konečnom stave peňazí.

STĽPCOVÉ ZOSTAVENIE CASH FLOW

A/ CASH FLOW Z HOSPODÁRSKEJ ČINNOSTI

+		výsledok hospodárenia podniku po zdanení
+		odpisy
+ zvýšenie	- pokles	stavu rezerv
+ pokles	- zvýšenie	časovo rozlíšené aktíva
+ zvýšenie	- pokles	časovo rozlíšené pasíva
+ zvýšenie	- pokles	stavu krátkodobých záväzkov
+ pokles	- zvýšenie	stavu krátkodobých pohľadávok
+ pokles	- zvýšenie	stavu zásob
+ pokles	- zvýšenie	stavu krátkodobého finančného majetku

B/ CASH FLOW Z INVESTIČNEJ ČINNOSTI

+ pokles	- zvýšenie	stavu dlhodobého majetku (rozdiel v ZC+odpisy)
+ pokles	- zvýšenie	stavu dlhodobého finančného majetku

C/ CASH FLOW Z FINANČNEJ ČINNOSTI

+ pokles	- zvýšenie	stavu pohľadávok za upísané vlastné imanie
+ pokles	- zvýšenie	stavu dlhodobých pohľadávok
+ zvýšenie	- pokles	dlhodobých záväzkov
+ zvýšenie	- pokles	stavu krát. bankových úverov a fin. výpomocí
+ zvýšenie	- pokles	stavu dlhodobých bankových úverov
+ zvýšenie	- pokles	stavu vlastného imania
-		výsledok hospodárenia podniku po zdanení

CELKOVÝ CASH FLOW= CASH FLOW A + CASH FLOW B + CASH FLOW C

Stav peňažných prostriedkov na začiatku obdobia

+ Celkový cash flow

= Stav peňažných prostriedkov na konci obdobia

Analýza pomerových finančných ukazovateľov

Pomerové finančné ukazovatele nám umožňujú získať informácie o finančných charakteristikách podniku. Vo vlastnej práci budeme využívať ukazovatele likvidity, rentability, aktivity a zadĺženosti – metódy ex post a Index bonity klienta a CH Index – metódy ex ante.

Ukazovatele likvidity

Vyjadrujú schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči svojim dodávateľom.

	Odporúčané hodnoty
$Pohotov\acute{a} \text{ likvidita} = \text{Finan}\acute{c}n\acute{e} \text{ \u00fa}\acute{c}ty / \text{Kr\acute{a}tkodob\acute{e} cudzie zdroje}$	$< 0,2 - 0,8 >$
$Be\acute{z}n\acute{a} \text{ likvidita} = \text{Fin. \u00fa}\acute{c}ty + \text{Kr\acute{a}t. Pohl'ad\acute{a}vky} / \text{KCK}$	$< 1,0 - 1,5 >$
$Celkov\acute{a} \text{ likvidita} = \text{OM} - \text{Dlhodob\acute{e} pohl'ad\acute{a}vky} / \text{KCK}$	$< 1,0 - 1,5 >$

Ukazovatele rentability

Pod rentabilitou rozumieme v\u00fdnos z podnikania za ur\u00e4it\u00e9 obdobie ako pomer v\u00fdsledku hospod\u00e1renia a kapit\u00e1lu. Hodnotia celkov\u00fa efekt\u00edvnos\u00f7 \u00e4innosti podniku.

$$\text{Rentabilita celkov\acute{e}ho kapit\u00e1lu} = (\text{EAT} + \text{N\u00e1kladov\acute{e} \u00fa} \text{roky} / \text{Celkov\acute{y} kapit\u00e1l}) * 100$$

$$\text{Rentabilita vlastn\acute{e}ho kapit\u00e1lu} = (\text{EAT} / \text{Vlastn\acute{y} kapit\u00e1l}) * 100$$

$$\text{Rentabilita tr\acute{z}ieb} = (\text{EBIT} / \text{tr\acute{z}by}) * 100$$

$$\text{Rentabilita v\u00fdnosov} = \text{VH} / \text{v\u00fdnosy}$$

$$\text{Rentabilita n\u00e1kladov} = \text{VH} / \text{n\u00e1klady}$$

Ukazovatele aktivity

Poukazuj\u00fa na efekt\u00edvnos\u00f7 vyu\uf7\u00edvania akt\u00edv, \u00e4i\uf7e ako podnik vyu\uf7\u00edva investované pe\u00f1a\uf7n\acute{e} prostriedky a meraj\u00fa viazanos\u00f7 jednotliv\u00fdch zlo\uf7iek majetku a kapit\u00e1lu v r\u00f4znych form\u00e1ch majetku a vlastn\acute{e}ho imania a z\u00e1v\u00e1zkov spolu.

$$\text{Doba obratu z\u00e1sob} = (\text{Z\u00e1soby} / \text{Tr\acute{z}by}) * 365$$

$$\text{Doba inkasa pohl'ad\u00e1vok} = (\text{Kr\acute{a}tkodob\acute{e} pohl'ad\u00e1vky} / \text{Tr\acute{z}by}) * 365$$

$$\text{Doba spl\u00e1cania z\u00e1v\u00e1zkov} = (\text{Kr\acute{a}tkodob\acute{e} z\u00e1v\u00e1zky} / \text{N\u00e1klady}) * 365$$

$$\text{Doba obratu majetku} = (\text{Majetok spolu} / \text{Tr\acute{z}by}) * 365$$

$$\text{Obrat akt\u00edv} = (\text{Tr\acute{z}by} / \text{Z\u00e1soby}) * 365$$

Ukazovatele zadl\uf7enosti

Zn\u00e1zor\u00f1uj\u00fa v akej miere sa cudz\u00ed kapit\u00e1l podie\u00fa na kryt\u00ed majetku podniku. Cie\u00f1om ukazovate\u00fa je ur\u00e4i\u00f7 optim\u00e1lny vz\u00fah medzi vlastn\u00fdm a cudz\u00edm kapit\u00e1lom.

$$\text{Celkov\acute{a} zadl\uf7enos\u00f7} = \text{Cudz\u00ed kapit\u00e1l} / \text{Vlastn\acute{e} imanie a z\u00e1v\u00e1zky podniku spolu}$$

Stupeň samofinancovania = Vlastné imanie / Vlastné imanie a záväzky spolu

Finančná páka = Vlastné imanie + Záväzky / Vlastný kapitál

Úverová zaťaženosť = Bankové úvery + Finančné výpomoci / VI a záväzky podniku spolu

Platobná neschopnosť = Krátkodobé záväzky / krátkodobé pohľadávky

Index bonity klienta

Model Indexu bonity klienta má nasledujúci tvar:

$$B = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6$$

X_1 = net cash flow / cudzí kapitál

X_2 = pasíva celkom / cudzí kapitál

X_3 = zisk pred zdanením / celkový kapitál

X_4 = zisk pred zdanením / podnikové výnosy

X_5 = zásoby / aktíva celkom

X_6 = podnikové výnosy / pasíva celkom

Tab. 1 Kritériá hodnotenia

Extrémne zlá finančná situácia	Veľmi zlá finančná situácia	Zlá finančná situácia	Určité problémy	Dobrá finančná situácia	Veľmi dobrá finančná situácia	Extrémne dobrá finančná situácia
- 3	- 2	- 1	0	1	2	3

Zdroj: Gurčík, L.: Finančná analýza a kontroling

CH – index

Model má nasledujúci tvar:

$$CH = 0,37x_1 + 0,25x_2 + 0,21x_3 - 0,10x_4 - 0,07x_5$$

X_1 = rentabilita celkového kapitálu

X_2 = rentabilita tržieb

X_3 = solventnosť

X_4 = doba splatnosti záväzkov

X_5 = celková zadlženosť

Kritériá hodnotenia:

CH > 2,5 prosperujúce podniky

-5 < CH < 2,5 priemerné podniky

CH < -5 neprosperujúce podniky

Poznatky zo získaných údajov nám majú poukázať na konkrétne postupy, ktoré banky využívajú pri určení bonity PD Neverice pri žiadosti o agroúver.

4 Výsledky práce

V tejto časti práce sa zameriame na popis a finančnú analýzu PD Neverice, kde budeme hodnotiť úverovú spôsobilosť z pohľadu vybraných obchodných bánk, t.j. OTP Banky Slovensko a VÚB banky a úverový proces. V krátkosti spomenieme portfólio ponúkaných úverov a ich vývoj za obdobie 2007-2009. Na záver zhodnotíme úverový proces v oboch bankách a vyvodíme závery a návrhy na zlepšenie bonity PD Neverice.

4.1 Charakteristika PD Neverice

Poľnohospodárske družstvo Neverice vzniklo 1.1.1976 zlúčením Jednotných roľníckych družstiev Jeleneč, Ladice, Neverice, Sľažany a Velčice. Základným predmetom činnosti družstva je podnikanie v poľnohospodárskej výrobe, vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov na účely spracovania a ďalšieho predaja, výroba lahôdkárskych výrobkov, mäsiarstvo a údenárstvo, maloobchod s mäsom a mäsovými výrobkami, závodná kuchyňa, vykonávanie jednoduchých stavieb a poddávok a poskytovanie poľnohospodárskych služieb. PD Neverice má predsedu a štyroch členov, ekonomický úsek, mzdovú účtáreň, odbor rastlinnej a živočíšnej výroby, robotníci.

Z pohľadu rastlinnej výroby je najväčšia výmera pôdy osiata hustosiatymi obilovinami ako sú pšenica ozimná, raž ozimná, ozimný jačmeň, kukurica. Z jarín je to predovšetkým jarný jačmeň, z olejníň repka ozimná, slnečnica.

Čo sa týka živočíšnej výroby je to chov ošípaných, hovädzieho dobytku – stredisko Jeleneč, oviec. V obore vo Velčiciach sa chová niekoľko kusov danielov. Ďalej živočíšnu výrobu zastrešuje produkcia mlieka a výroba mäsa.

Medzi hlavných odberateľov poľnohospodárskych komodít patria:

- TECHAGRA Šaľa
- INTERAGROS Levice
- PROVIT Bratislava
- ARIMEX Bratislava
- MLYN Sládkovičovo
- OSIVO Zvolen

4.1.1 Zhodnotenie finančnej situácie PD Neverice

K tomu, aby banka vedela posúdiť, či je podnik schopný splácať svoje záväzky voči banke, musí poznať jeho finančnú situáciu. Tá sa zisťuje z finančných výkazov z minulosti, t.j. za posledné dve účtovné obdobia a s výhľadom do budúcnosti, na základe čoho môže banka odhadnúť vývoj rizík úverového obchodu. Čiže banky využívajú finančnú analýzu ex post, ktorá vysvetľuje súčasný stav podniku a ex ante, ktorá podáva predikciu finančného stavu podniku do budúcnosti. Zistené ukazovatele nám podávajú obraz o finančnej stabilite podniku, popisujú celkovú hospodársku situáciu podniku a sú vyjadrené finančným ratingom.

Banky na posúdenie úverovej spôsobilosti skúmajú nasledovné výkazy: súvaha, výkaz ziskov a strát, Cash Flow a ukazovatele likvidity, rentability, aktivity, zadĺženosti.

Súvaha je analýzou podnikového majetku a zdrojov jeho krytia prostredníctvom ktorej získame prehľad o tom, či vybrané položky aktív a pasív korešpondujú s potrebami optimálnej štruktúry podniku.

Tab. 2 Majetková štruktúra PD Neverice v EUR

Položky AKTÍV	Rok		Štruktúra v %	
	2009	2010	2009	2010
Spolu majetok	10 245 519,00	9 989 414,00	100	100
<i>Neobežný majetok</i>	5 766 700,00	6 218 967,00	56,29	62,26
Dlhodobý nehmotný majetok	7 475,00	7 475,00	0,07	0,07
<i>Dlhodobý hmotný majetok:</i>	5 677 773,00	6 130 040,00	55,42	61,37
Pozemky	179 278,00	275 077,00	1,75	2,75
Stavby	3 143 040,00	3 260 894,00	30,68	32,64
Dlhodobý finančný majetok	88 927,00	88 927,00	0,87	0,89
<i>Obežný majetok</i>	4 468 365,00	3 751 898,00	43,61	37,56
Zásoby	1 514 918,00	1 630 758,00	14,79	16,32
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	1 883 525,00	997 661,00	18,38	9,99
<i>Finančné účty:</i>	1 069 922,00	1 123 479,00	10,44	11,25
Peniaze	2 707,00	593,00	0,03	0,01
Účty v bankách	1 067 215,00	1 122 886,00	10,42	11,24
Časové rozlíšenie aktív	10 454,00	18 549,00	0,10	0,19

Zdroj: *Súvaha PD Neverice, vlastné výpočty*

Majetková štruktúra poukazuje na produkčnú silu podniku a jeho schopnosť uhrádzať svoje záväzky. Banky z nej môžu vyčítať v akých aktívach má podnik investované peňažné prostriedky. Z hľadiska vývoja môžeme vidieť, že hodnota neobežného majetku sa zvýšila na 6 218 967 Eur, čo predstavuje 62,26% z celkového majetku. Zvýšenie hodnoty majetku nastalo v dôsledku kúpy pozemkov a stavieb.

V rámci obežného majetku je pre banku pozitívny pokles krátkodobých pohľadávok na 9,99% a tiež, že podnik nemá žiadne dlhodobé pohľadávky. Celkový objem majetku klesol len nepatrne o 2,5% v dôsledku zmien, ktoré nastali vo finančných účtoch.

Položky pasív zahŕňajú finančné zdroje, ktoré podnik vynaložil na získanie podnikového majetku. Celkový objem pasív v porovnaní s rokom 2009 sa mierne znížil. Pre banky je dôležitý pomer vlastných zdrojov a záväzkov, čo poukazuje na zadĺženosť podniku. Vlastné imanie predstavuje 80,69% zo štruktúry pasív a záväzky 10,15% za rok 2010. Tento pomer veľmi priaznivý pre banky z pohľadu rizikovosti klienta.

Tab. 3 Kapitálová štruktúra PD Neverice v EUR

Položky PASÍV	Rok		Štruktúra v %	
	2009	2010	2009	2010
Spolu vlastné imanie a záväzky	10 245 519,00	9 989 414,00	100	100
<i>Vlastné imanie</i>	8 050 015,00	8 060 133,00	78,57	80,69
Základné imanie	35 551,00	31 668,00	0,35	0,32
Kapitálové fondy	6 024 916,00	6 023 644,00	58,81	60,30
Fondy zo zisku	2 011 331,00	2 029 951,00	19,63	20,32
Výsledok hospodárenia min. rokov	-55 403,00	-55 403,00	- 0,54	- 0,55
Výsledok hospodárenia za účt.obd.	33 620,00	33 620,00	0,33	0,34
<i>Záväzky</i>	1 174 516,00	1 014 297,00	11,46	10,15
Rezervy	71 511,00	66 189,00	0,70	0,66
Dlhodobé záväzky	742 880,00	762 208,00	7,25	7,63
<i>Krátkodobé záväzky:</i>	360 125,00	185 900,00	3,51	1,86
Krátkodobé záväzky z obch. styku	178 792,00	49 111,00	1,75	0,49
Krátkodobé finančné výpomoci	0,00	0,00	0,00	0,00
Bankové úvery	0,00	0,00	0,00	0,00
Časové rozlíšenie pasív	1 020 988,00	914 984,00	9,97	9,16

Zdroj: Súvaha PD Neverice, vlastné výpočty

Ďalšou analýzou na posúdenie schopnosti splácania záväzkov podniku je *analýza pracovného kapitálu*. Podnik pri žiadosti o úver musí mať dostatočnú úroveň pracovného kapitálu, aby nespadol do kategórie rizikový.

Tab. 4 Posúdenie financovania obežného majetku PD Neverice v EUR

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Obežný majetok-dlh. pohľadávky	4 468 365,00	3 751 898,00	-716 467,00	0,84
Krátkodobý cudzí kapitál	360 125,00	185 900,00	-174 225,00	0,52
Čistý pracovný kapitál (+), nekrytý dlh (-)	4 108 240,00	3 565 998,00	-542 242,00	0,87

Zdroj: Súvaha PD Neverice, vlastné výpočty

Z výsledkov tabuľky č. 4 možno vidieť, že PD Neverice tvorilo za obdobie 2009 a 2010 čistý pracovný kapitál. Dôkazom toho je, že hodnota obežného majetku bola vyššia ako krátkodobý cudzí kapitál. Pre banky je to pozitívum, spoločnosť je schopná uhrádzať svoje záväzky a je prekapitalizovaná.

V tabuľke č. 5 je dodržané zlaté bilančné pravidlo. Podľa neho je prípustné použiť na finančné krytie neobežného majetku len také finančné zdroje, ktoré má podnik dlhodobo k dispozícii. Z uvedeného vyplýva, že $NM < DK$ a podnik je prekapitalizovaný. Nakoľko boli splnené podmienky zlatého bilančného pravidla, považujeme ho za zdravý.

Tab. 5 Posúdenie financovania neobežného majetku PD Neverice v EUR

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Neobežný majetok	5 766 700,00	6 218 967,00	452 267,00	1,08
Vlastné imanie	8 050 015,00	8 060 133,00	10 118,00	1,00
Dlhodobé záväzky	742 880,00	762 208,00	19 328,00	1,03
Dlhodobé úvery	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlhodobý kapitál spolu	8 792 895,00	8 822 341,00	29 446,00	1,00
Čistý pracovný kapitál (+), nekrytý dlh (-)	-3 026 195,00	-2 603 374,00	422 821,00	0,86

Zdroj: Súvaha PD Neverice, vlastné výpočty

Tab. 6 Výsledok hospodárenia PD Neverice v EUR

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
VH z hospodárskej činnosti	53 423,00	39 660,00	-13 763,00	0,74
VH z finančnej činnosti	7 871,00	8 669,00	798,00	1,10
VH z mimoriadnej činnosti	0,00	0,00	0,00	0,00
VH za účtovné obdobie	33 620,00	30 273,00	-3 347,00	0,90

Zdroj: Výkaz ziskov a strát PD Neverice, vlastné výpočty

Analýza výkazu ziskov a strát nám umožňuje zistiť úroveň hospodárenia podniku za hospodársku, finančnú a mimoriadnu činnosť. Rozdielom výnosov a nákladov je zisk alebo strata.

Z tabuľky č. 6 možno vidieť, že PD Neverice vykazovalo za roky 2009 a 2010 zisk. 10%-ný pokles zisku oproti roku 2009 možno pripisovať svetovej hospodárskej kríze. Strata vykazovaná nebola, čo svedčí o prosperite podniku.

Tab. 7 Net Cash Flow PD Neverice v EUR

Ukazovatele	2010
Výsledok hospodárenia po zdanení	30 273,00
Odpisy	841 028,00
Zmena stavu rezerv	-5 322,00
Zmena stavu časového rozlíšenia na strane majetku	8 095,00
Zmena stavu časového rozlíšenia na strane VI a záväzkov spolu	-106 004,00
Zmena stavu krátkodobých záväzkov	-174 225,00
Zmena stavu krátkodobých pohľadávok	-885 864,00
Zmena stavu zásob	115 840,00
Zmena stavu krátkodobých bank. úverov a fin. výpomocí	0,00
Zmena stavu krátkodobého finančného majetku	0,00
Cash flow z prevádzkovej činnosti	1 347 679,00
Zmena stavu dlhodobého hmot. a nehmot. majetku	452 267,00
- Odpisy dlhodobého majetku	841 028,00
Zmena stavu finančných investícií	0,00
Cash flow z investičných aktivít	-1 293 295,00
Zmena stavu pohľadávok za upísané VI	0,00
Zmena stavu dlhodobých pohľadávok	0,00
Zmena stavu dlhodobých záväzkov	19 328,00
Zmena stavu dlhodobých bankových úverov	0,00
Zmena stavu vlastného imaga	10 118,00
-Výsledok hospodárenia po zdanení	30 273,00
Cash flow z finančných aktivít	-827,00
Net cash flow	53 557,00
Stav peňažných prostriedkov na začiatku obdobia	1 069 922,00
Net cash flow	53 557,00
Stav peňažných prostriedkov na konci obdobia	1 123 479,00

Zdroj: Súvaha a Výkaz ziskov a strát PD Neverice, vlastné výpočty

Analýza cash flow nám podáva obraz o príjmoch a výdavkoch podniku a tiež o konečnom stave peňažných prostriedkov. Pre banky je analýza cash flow dôležitá,

z dôvodu, že vyjadruje vnútornú silu podniku, teda schopnosť podniku tvoriť z vlastnej hospodárskej činnosti finančné zdroje, ktoré môže podnik použiť buď na financovanie bežnej činnosti podniku ako aj na financovanie hmotných a nehmotných investícií. Banky pri analýze cash flow využívajú nepriamu metódu.

Net cash flow PD Neverice bol v r. 2010 kladný, čo nasvedčuje faktu, že aj výsledok hospodárenia je kladný a družstvo je likvidné. Pre banky je to pozitívum, nakoľko si je podnik schopný splácať záväzky.

Finančná analýza ex post

Finančná analýza ex post popisuje súčasnú finančnú situáciu podniku s pohľadom do minulosti. Dosiahnuté výsledky z finančnej analýzy nemožno meniť, nakoľko boli už uskutočnené. Medzi pomerové finančné ukazovatele, ktoré hodnotí banka patria ukazovatele likvidity, rentability, aktivity a zadĺženosti.

Pod *likviditou* rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči svojim veriteľom. Optimálne hodnoty ukazovateľov likvidity sa pohybujú v rozpätí 1,5 – 2,5. Dané hodnoty boli v podniku viac násobne prekročené, čo znamená, že obežný majetok bol financovaný dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti.

Tab. 8 Ukazovatele likvidity

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Pohotová likvidita	2,9710	6,0435	3,0725	2,0342
Bežná likvidita	8,2012	11,4101	3,2089	1,3913
Celková likvidita	12,4078	20,1823	7,7745	1,6266

Zdroj: Súvaha PD Neverice, vlastné výpočty

Rentabilita predstavuje celkový výnos z podnikania za určité obdobie ako pomer výsledku hospodárenia a kapitálu. Ukazovateľ vypovedá o tom, koľko prinesie 1 EUR celkového kapitálu centov zisku. Hodnoty rentability podniku sú za sledované obdobie kladné, čiže podnik dosahoval výnos a pre banky to znamená, že podnik nie je pre ne rizikový, hodnotia to pozitívne.

Tab.9 Ukazovatele rentability

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Rentabilita celkového kapitálu	0,0027	0,0025	-0,0002	0,9235
Rentabilita vlastného kapitálu	0,0042	0,0038	-0,0004	0,8993
Rentabilita tržieb	0,0113	0,0095	-0,0018	0,8400
Rentabilita výnosov	0,0075	0,0072	-0,0004	0,9506
Rentabilita nákladov	0,0094	0,0069	-0,0025	0,7328

Zdroj: *Súvaha a Výkaz ziskov a strát PD Neverice, vlastné výpočty*

Ukazovatele aktivity poukazujú na efektívnosť hospodárenia s aktívami podniku. Na základe tabuľky č. 10 možno konštatovať, že v porovnaní s rokom 2009 sa zlepšila doba inkasa pohľadávok – doba medzi časom predaja a časom obdržania platby na 123 dní. Vysoká hodnota je daná tým, že v poľnohospodárstve je úroda až v druhej polovici roka, čiže aj predávať sa bude neskôr a záväzky aj pohľadávky sa budú hradit' neskôr. Optimum doby inkasa pohľadávok je 30 dní. Doba splácania záväzkov, čiže za akú dobu je podnik schopný hradit' svoje záväzky sa zlepšila na 124 dní. Optimálne hodnoty sa pohybujú okolo 55-90 dní.

Tab. 10 Ukazovatele aktivity

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Doba obratu zásob	186,39	185,61	-0,78	1,00
Doba inkasa pohľadávok	215,29	122,24	-93,05	0,57
Doba splácania záväzkov	134,25	124,27	-9,97	0,93
Doba obratu majetku	1 171,07	1 223,93	52,86	1,05
Obrat aktív	0,31	0,30	-0,01	0,96

Zdroj: *Súvaha a Výkaz ziskov a strát PD Neverice, vlastné výpočty*

Ukazovatele zadĺženosti poukazujú na skutočnosť, aký objem cudzieho kapitálu sa podieľa na krytí majetku podniku. Celková zadĺženosť sledovaného podniku sa za roky 2009 a 2010 pohybuje približne na rovnakej úrovni. Odporúčaná hodnota by nemala prekročiť úroveň 50% a krajná hodnota je 70%. Čiže z tabuľky č. 11 môžeme vidieť, že celková zadĺženosť je minimálna. Stupeň samofinancovania hovorí o tom, do akej miery je podnik schopný financovať svoju činnosť z vlastných zdrojov. Vývoj ukazovateľa má stúpajúcu tendenciu. Podnik nemá žiadne bankové úvery a finančné výpomoci, hodnota ukazovateľa úverová zaťaženosť je nulová. Platobná neschopnosť vyjadruje pomer krátkodobých záväzkov a krátkodobých pohľadávok. V roku 2010 pripadalo na 1 jednotku

pohľadávok 0,1863 záväzkov, čo je menej ako v roku 2009. Hodnota ukazovateľa by mala byť nižšia ako 1, čo podnik splňa v každom roku.

Tab. 11 Ukazovatele zadĺženosti

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2009	2010	2010 - 2009	2010/2009
Celková zadĺženosť	0,1146	0,1015	-0,0131	0,8857
Stupeň samofinancovania	0,7857	0,8069	0,0212	1,0269
Finančná páka	1,2727	1,2394	-0,0334	0,9738
Úverová zaťaženosť	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Platobná neschopnosť	0,1912	0,1863	-0,0049	0,9746

Zdroj: Súvaha a Výkaz ziskov a strát PD Neverice, vlastné výpočty

Finančná analýza ex ante

Finančná analýza ex ante sa zameriava na predikciu budúcej finančnej situácie podniku. Tvorí ju niekoľko indexov a metód ako sú napríklad metódy bodového hodnotenia a matematicko-štatistické metódy (jednorozmerná a viacrozmerná diskriminačná analýza). V nasledovnej časti práce sa zameriame na prognózu budúceho vývoja podniku za pomoci Indexu bonity a CH-indexu.

Index bonity patrí medzi viacrozmerné diskriminačné analýzy a čím je Index bonity väčší, tým je prognózovaná finančná situácia lepšia. Kritériá hodnotenia sú nasledovné: extrémne zlá finančná situácia – 3, veľmi zlá -2, zlá -1, určité problémy 0, dobrá 1, veľmi dobrá 2, extrémne dobrá 3. PD Neverice sa nachádza v kategórii možných problémov, viď. tab. č. 12.

Tab. 12 Index bonity PD Neverice

Ukazovateľ	Váha faktora	Skutočná hodnota		Prepočítaná hodnota	
		2009	2010	2009	2010
B1	1,50	0,0017	0,0020	0,0026	0,0030
B2	0,08	8,7232	9,8486	0,6979	0,7879
B3	10,00	0,0002	0,0048	0,0020	0,0484
B4	5,00	0,0138	0,0107	0,0690	0,0535
B5	0,30	0,1479	0,1632	0,0444	0,0490
B6	0,10	0,4348	0,4519	0,0435	0,0452
Index bonity	x	x	x	0,8592	0,9869

Zdroj: výkazy PD Neverice, vlastné výpočty

CH – index je model zostavený Zuzanou Chrastinovou pre podmienky slovenských poľnohospodárskych podnikov. Kritériá na hodnotenie výsledkov sú nasledovné:

CH>2,5 prosperujúci podnik

-5<CH<2,5 priemerný podnik

CH<-5 neprosperujúci podnik

Tab. 13 CH - Index

Ukazovateľ	Váha faktora	Skutočná hodnota		Prepočítaná hodnota	
		2009	2010	2009	2010
CH1	0,37	0,3281	0,3031	0,1214	0,1121
CH2	0,25	1,0528	1,0162	0,2632	0,2541
CH3	0,21	0,0017	0,0020	0,0004	0,0004
CH4	-0,10	36,7802	34,0477	-3,6780	-3,4048
CH5	-0,07	11,4637	10,1537	-0,8025	-0,7108
CH Index	x	x	x	-4,0955	-3,7489

Zdroj: Výkazy PD Neverice, vlastné výpočty

Na základe kritérií hodnotenia PD Neverice spadá do kategórie priemerný podnik.

V tejto kapitole sme si zhodnotili finančnú situáciu PD Neverice, ktorá je dobrá a v ďalšej časti práci si poukážeme na hodnotenie úverovej spôsobilosti PD Neverice z pohľadu OTP a VÚB banky.

4.2 OTP Banka Slovensko a.s.

OTP Banka Slovensko, a.s. pôsobí na slovenskom trhu a prostredníctvom svojich korešpondenčných bánk aj na zahraničných trhoch ako univerzálna banka s úplnou devízovou licenciou.

- Majoritným vlastníkom OTP Banka Slovensko, a.s. je od 4.4. 2002 najväčšia maďarská banka – OTP Bank Nyrt.
- Prevodom 69,56% akcií IRB, a.s., z FNM SR a kúpou 22,99 % akcií od Slovenskej poisťovne sa uskutočnila transakcia z kúpno-predajnej zmluvy podpísanej 7.12.2001 medzi FNM SR, MF SR a OTP Bank Nyrt.

-
- OTP Bank Nyrt. vlastní celkom 97,24 % akcií OTP Banka Slovensko, a.s.
 - Ďalšími minoritnými vlastníkmi banky sú slovenské spoločnosti a drobní akcionári.¹

V súčasnosti OTP Banka Slovensko disponuje rozvetvenou sieťou 71 pobočiek po celom Slovensku. Ústredie banky je v Bratislave. OTP Banka Slovensko disponuje systémom komplexného hodnotenia podnikateľských zámerov klienta v súlade so svetovými štandardmi a implementovaným platobným a zúčtovacím systémom **PROFILE**, ktorým sa zabezpečuje **on-line prepojenie všetkých pobočiek** OTP Banka Slovensko, a.s. Banka je v súčasnosti napojená na **SWIFT, REUTERS, TELERATE**.

Rozhodujúci objem v obchodnej činnosti banky predstavujú bankové produkty a služby poskytované klientom na slovenskom trhu. Štruktúra produktov a služieb zodpovedá požiadavkám rozhodujúcich segmentov trhu, ktoré banka obsluhuje. OTP Banka Slovensko, a.s. ponúka svoje produkty a služby fyzickým aj právnickým osobám. OTP Banka Slovensko, a.s. je univerzálnou bankou rodinného typu, preto aj ponuka produktov a služieb je prispôsobená požiadavkám viacerých generácií (od najmladšej až po dôchodcov), a tiež náročnosti jednotlivých klientov. Základná ponuka služieb OTP Banka Slovensko, a.s. zahŕňa depozitné služby, zmenárenské a pokladničné služby, úverové služby, platobný styk domáci a medzinárodný, poradenské služby, treasury a investičné služby. Prednosťou v poskytovaných službách je rýchlosť a komplexnosť vykonávania platobných operácií. Všetky pobočky pracujú v on-line režime a sú prepojené s ústredím.

Ratingové ohodnotenie OTP Banky Slovensko, a.s.

Od roku 2005 je OTP Banka Slovensko, a.s. hodnotená renomovanou ratingovou agentúrou Moody's Investors Service (Moody's).

¹ <http://www.otpbank.sk/sk/o-banke/historia/> (cit. 2011-3-5)

Tab. 14: Ratingové hodnotenie OTP Banky Slovensko, a.s. agentúrou Moody's, Máj 2009:

Dlhodobé vklady	Baa3
Krátkodobé vklady	P-3
Finančná sila	D-

Zdroj: <http://www.otpbank.sk/sk/o-banke/financne-informacie/rating/>

4.2.1 Úverovanie poľnohospodárskych podnikov v OTP Banke Slovensko, a.s

OTP Banka Slovensko patrila medzi lídrov v poskytovaní úverov pre poľnohospodárov v roku 2008. Bola to jednotka na trhu a v súčasnosti má záujem sa k tomu priblížiť. K 30.9. 2010 bolo poskytnutých 163 Agroúverov v celkovom objeme 16,81 mil. EUR., čo predstavuje 30% objemu Agroúverov z roku 2008.

V rámci farmárskeho programu banka zabezpečuje:

- správu financií poľnohospodárov
- predfinancovanie priamej platby a iných podpôr
- financovanie odkúpenia pôdy
- zabezpečenie financovania nákupu poľnohospodárskych strojov a zariadení
- financovanie založenia, zberu a predaja úrody
- predfinancovanie a spolufinancovanie projektov podporovaných z fondov Európskej únie

Čo sa týka úverových produktov pre poľnohospodárov, banka ich ponúka niekoľko. Napr. EÚ AGROúver, úver na odkúpenie pôdy, úver na nákup poľnohospodárskych strojov, úver na predfinancovanie formou skladiskových a tovarových záložných listov, OTP Eurobalík. V ďalšej časti práce sa budeme venovať EÚ AGROúveru na predfinancovanie podpôr, o ktorý bude žiadať PD Neverice v modelovom príklade.

4.2.2. Základné parametre a podmienky EÚ AGROúveru

EÚ AGROúver slúži na predfinancovanie rôznych druhov podpôr vyplácaných Pôdohospodárskou platobnou agentúrou. Je optimálnym riešením na financovanie prevádzkových nákladov poľnohospodára v priebehu roka najmä v období zakladania a zberu úrody.

Výhodou úveru je, že banka ho poskytuje až do výšky 100% z podpory a čerpať sa môže podľa potrieb poľnohospodára. Ďalšou výhodou je, že banka prijme žiadosť o úver kedykoľvek v priebehu roka, ako aj v období pred podaním žiadosti o podporu PPA a žiadateľ má možnosť získať zľavu z poplatku za poskytnutie úveru. Banka vyžaduje minimálne zabezpečenie, a to záložné právo na pohľadávku z osobitného účtu.

4.3 Postupy a kritériá pri hodnotení PD Neverice žiadajúceho o EÚ AGROúver v OTP Banke Slovensko, a.s. a posúdenie úverovej spôsobilosti

EU AGROúvery poskytuje banka na predfinancovanie podpory pre poľnohospodárov zo Štátneho rozpočtu a rozpočtu Európskej únie. Predstavujú príležitosť financovať poľnohospodárskych výrobcov formou poskytovania úverov pri zabezpečovaní návratnosti produktu priamo z poskytnutej podpory. Cieľom EU AGROúverov je preklenúť časový nesúlad medzi financovaním bežných prevádzkových potrieb poľnohospodárov v priebehu roka a získaním podpory koncom roka. Zo strany banky možno EU AGROúver ponúkať klientom, ktorí sú oprávnení žiadať z zmysle legislatívy Európskeho spoločenstva a Slovenskej republiky o podporu – priame platby, resp. paušálne platby a na danú platbu bolo už zo strany PPA vydané minimálne jedno Rozhodnutie o pridelení podpory. Ďalej je možné úver ponúkať v prípade paušálnych platieb ak má klient s PPA uzatvorenú Zmluvu o nenávratnom finančnom príspevku, resp. iný doklad preukazujúci oprávnenosť vyplatenia danej platby.

Na základe modelového príkladu hodnotenia úverovej spôsobilosti, v ktorom žiadame OTP Banku Slovensko a.s. o úver, nám vyplývajú nasledovné fázy úverového procesu :

1. Prípravná – Akvizícia

-
2. Rozhodovanie – prijatie rizika
 3. Realizácia úverového obchodu
 4. Monitoring úverového obchodu
 5. Ukončenie úverového obchodu

V predkladanej práci si popíšeme stručnú náplň jednotlivých etáp, pričom si podrobnejšie rozoberieme druhú fázu: rozhodovanie – prijatie rizika, ktorá je smerodajná pri stanovení úverovej spôsobilosti PD Neverice. Určíme si kritériá, ktoré sú rozhodujúce pre banku pri hodnotení bonity klienta.

Postup spracovania EU AGROúveru t.j. úver na predfinancovanie očakávaných platieb z PPA, začína *podaním žiadosti*, ktorú klient podáva na samostatnom tlačíve (vid. Príloha č. 3), ktoré mu banka poskytne. K žiadosti musí pripojiť okrem štandardných podkladov (vid', Príloha č. 4) ako sú finančné výkazy klienta za predchádzajúce dve ukončené obdobia (súvaha, výkaz ziskov a strát, cash flow) aj nasledovné podklady, ktoré členíme do troch kategórií:

a) v prípade predfinancovania priamych platieb:

- Rozhodnutie PPA o schválení výšky podpory na základe žiadosti za minulý (posledný) dotačný rok spolu so špecifikáciou platieb
- Jednotnú žiadosť o podporu na príslušný dotačný rok (v prípade, že ju už podal na PPA) a potvrdenie PPA o prijatí Jednotnej žiadosti o platby a Identifikačného listu
- resp. ak žiadosť klient na PPA nepodal – čestné vyhlásenie klienta, že požiada o podporu PPA v stanovenom termíne predpísaným spôsobom
- preukázanie vyplatenej podpory za minulý dotačný rok výpisom z dotačného účtu (ak ide o klienta, ktorý nie je klientom banky)

b) v prípade predfinancovania paušálnych platieb:

- zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzatvorenú medzi klientom a riadiacim orgánom, resp. iný doklad preukazujúci oprávnenosť paušálnej platby

c) v prípade predfinancovania agroenviromentálnych platieb:

- *v prvom roku po transformácii agroenviromentálneho záväzku a zaradení do agroenviromentálneho opatrenia*

-
- preukázanie vyplatenj podpory za minulý dotačný rok výpisom z dotačného účtu (ak ide o klienta, ktorý nie je klientom banky)
 - Jednotná žiadosť o podporu a Potvrdenie PPA o prijatí Jednotnej žiadosti o platby a Identifikačného listu
 - Čestné vyhlásenie o plnení podmienok pre opatrenie agroenviromentálne platby potvrdené PPA (preukázanie, že klient bol zaradený do agroenviromentálneho opatrenia)
 - *v nasledujúcich rokoch po roku, v ktorom žiadateľ požiadal prvýkrát o agroenviromentálnu platbu*
 - rozhodnutie PPA o schválení výšky podpory na základe žiadosti za minulý (posledný) dotačný rok spolu so špecifikáciou platieb
 - preukázanie vyplatenj podpory za minulý dotačný rok výpisom z dotačného účtu (ak ide o klienta, ktorý nie je klientom banky)
 - Jednotná žiadosť o podporu a Potvrdenie PPA o prijatí Jednotnej žiadosti o platby a Identifikačného listu
 - resp. ak žiadosť klient na PPA nepodal – Čestné vyhlásenie klienta, že požiada o podporu PPA v stanovenom termíne predpísaným spôsobom
 - Čestné vyhlásenie o plnení podmienok pre opatrenie agroenviromentálne platby potvrdené PPA (ak ho banke nepredložil v minulom roku)

Poľnohospodársky podnik pri podávaní žiadosti o úver nemusí prikladať výkazy čo sa týkajú nákladov na výrobu, predaj, príjmy klienta z predaja výrobkov, tovaru, služieb za priebežné obdobia a nasledujúce obdobie. Taktiež nemusí predkladať projekciu finančných výkazov pre podvojné a jednoduché účtovníctvo.

Ak má banka k dispozícii všetky potrebné doklady, nasleduje *fáza vypracovania úverového návrhu na poskytnutie EU AGROúveru, posúdenie úverovej schopnosti klienta a schvaľovací proces*, čo je najdôležitejšou fázou úverového procesu. Pracovník banky na pozícii Bankár Špecialista II, zadáva dáta z podkladov do informačného systému na posúdenie klienta a spracovanie úverového návrhu. Pri zadávaní do systému členíme klientov na :

- a) **klienti s angažovanosťou do 1mil. EUR** – pri týchto klientoch sa využíva pomôcka zostavená v exceli – Rýchle posúdenie klienta (RPK). Toto posúdenie sa robí ako prvé, kde pracovník oznámi klientovi, či mu úver môže alebo nemusí byť

poskytnutý. Keď sa v RPK hodnotí EU AGROúver a klient z výkazov za posledný rok neplní KO kritériá a je preukázateľná indícia, že je to v dôsledku oneskorenej výplaty a nezaúčtovania dotácie z PPA (pritom je preukázateľné, že dotácia bola/bude vyplatená), potom kvôli priechodnosti je potrebné označiť hodnotený úver v liste RPK/Predfiltrácia ako „obnova úveru“ a ďalej pokračovať v spracovaní. Pri spracovaní excel. súboru RPK nie je potrebné vyplňať informácie týkajúce sa projekcie finančných výkazov pre podvojnú a jednoduchú účtovníctvo, náklady na výrobu a predaj ako aj príjmy z predaja výrobkov, tovaru, služieb, stačí uviesť len za posledný rok. Ak je výsledok RPK vyhovujúci, nasleduje Credit scoring. Tu sa zadá nová žiadosť MCC potrebná pre výpočet a priradenie ratingu klienta, ak ešte týmto ratingom nedisponuje. Ak už je rating klientovi priradený, tak v rámci Credit scoringu sa zadá nová žiadosť CC pre spracovanie úverového návrhu a schvaľovacieho procesu pre klientov s angažovanosťou do 1 mil. EUR.

- b) Klienti s angažovanosťou viac ako 1 mil. EUR** – na rozdiel od klientov s angažovanosťou do 1 mil. EUR sa pri spracovaní úverového návrhu nevyužíva excelová pomôcka – Rýchle posúdenie klienta. Získané údaje sa zadávajú do Credit scoringu, a to do novej žiadosti MCC potrebnej pre výpočet a priradenie ratingu klienta. Ak klient na základe výsledných hodnôt ratingu vyhovuje podmienkam nasleduje zadávanie dát do word. súboru, ktorý zahŕňa úverový návrh pre klientov s angažovanosťou nad 1 mil. EUR. Do word. súboru v Credit Scoringu nevypĺňame časti trh a konkurencia a SWOT analýza. Posledným krokom je schvaľovanie v systéme Green – PipeLine – Workflow.

Výslednou hodnotou je rating klienta, pričom banka neúveruje klientov, ktorí dosiahli kategóriu VIII. Ratingové triedy sú od I až VIII a nie sú k nim pridelené body. Následne, ak prebehlo schvaľovanie určia sa pravidlá pre stanovenie výšky úveru a rozloženie čerpania pre EU AGROúver. Pre stanovenie výšky úveru je dôležité, či klient je alebo nie je úverovaný v OBS. O konečnej výške úveru rozhoduje analytik rizík a schvaľovateľ obchodu.

Na posúdenie úverovej spôsobilosti PD Neverice banka využíva *finančnú a nefinančnú analýzu*, pričom vychádza z údajov uvedených vo finančných výkazoch (vid. Príloha č. 1,2). Banka vykonáva analýzu v rámci rýchleho posúdenia klienta a klient patrí do kategórie s angažovanosťou do 1 mil. EUR.

Prvým krokom je nahodenie údajov zo súvahy a výkazu ziskov a strát do tabuľky v exceli, ktorá je vytvorená interne bankou. V ďalšom kroku si systém na základe údajov z finančných výkazov vypočíta rating klienta. PD Neverice sa nachádza v kategórii finančného rizika III., čo banka považuje za vyhovujúci, klient nie je rizikový. Nevieme presne posúdiť koľko bodov získal klient, nakoľko banka neprideľuje body k jednotlivým ratingovým triedam. Má ratingové triedy I-VIII, ale podnik by mal spadať maximálne do ratingovej triedy IV, aby získal úver.

V ďalšom kroku banka zhodnotila, či sa jedná o nového klienta a o prvú žiadosť, ktorú podáva. Keď mala banka dané informácie spísané zhodnotila KO kritériá z finančných výkazov, t.j. či nemá negatívny súčet vlastné imanie a záväzky – pohľadávky voči spoločníkom, či nemá klient negatívny súčet VH a odpisy, záporný výsledok hospodárenia je akceptovateľný, ale podnik nesmie mať záporné VI, či sa akíva rovnajú pasívam, či nevykazuje záporné odpisy a nevykazuje odpisy pri nevykazovanom dlhodobom majetku, výsledok hospodárenia vo výkaze ziskov a strát sa rovnajú. PD Neverice spĺňa všetky KO kritériá a dosiahol vyhovujúcu kategóriu finančného rizika. V rámci vyhodnotenia ďalších podmienok (podniká viac ako 21 mesiacov, v priebehu ostatných 12 mesiacov sa nezmenili vlastníci, top management, objem peňazí nie je väčší ako objem vlastného imania) podnik tiež vyhovel.

V treťom kroku banka navrhuje parametre úveru, jeho výšku a zaujíma sa, či o aktuálny stav existujúcich úverov. Nakoľko sa jedná len o modelový príklad nenavrhovali sme konkrétnu výšku úveru.

Štvrtým krokom je vymedzenie záväzných ukazovateľov (kovenantov), ktoré sú smerodajné pre poskytnutie úveru. Uvedieme si ich tabuľke č. 15.

Tab. 15 Závazné ukazovatele (kovenanty) OTP Banky Slovensko, a.s.

Ukazovateľ		Hodnoty ukazovateľov vypočítané z výkazov	Hodnoty ukazovateľov, v ktorých je zohľadnený požadovaný úver	Hodnoty ukazovateľov, ktoré budú zapracované do zmluvnej dokumentácie.
Pomer dlhu k EBITDA		0,64	1,20	
Úrokové krytie				
Doba obratu krátkodobých pohľadávok a zásob v dňoch		322,04	322,04	
Likvidita III. Stupňa		20,22	5,93	
Výpočet EBITDA	2009	2010	Priemerná EBITDA	Priemerná EBITDA očistená o splátky SD a DD záväzkov v bežnom roku
	744 079	810 812	777 446	

Zdroj: interné materiály OTP Banky Slovensko a.s.

Finančné kritériá OTP Banky Slovensko, a.s.:

1. EBITDA > -9960 EUR
2. Likvidita > 0,9
3. Doba inkasa pohľadávok < 180 dní
4. Doba splatnosti záväzkov < 180 dní
5. Podiel vlastného imania na bilančnej sume je > 0

Na základe údajov v tabuľke a finančných kritérií banka konštatuje, že finančná situácia PD Neverice je pozitívna, nie je pre banku rizikovým klientom a úver mu môže byť poskytnutý.

Súčasťou posúdenia úverovej spôsobilosti je aj *nefinančná analýza*, ktorá zahŕňa skúmanie činnosti klienta – predmet činnosti, základné výstupy a vstupy, analýzu právnej spôsobilosti a úverového registra. Výstup z nefinančnej analýzy PD Neverice, hodnotí banka pozitívne. Podnik je právne spôsobilý a nemá žiaden záznam v úverovom registri.

Kritériá pre poskytnutie EU AGROúveru vyhodnotí zamestnanec obchodu v rámci formulára pre vyhodnotenie, kde stanoví aj výšku úveru a rozloženie čerpania podľa jednotlivých typov predfinancovaných platieb. Formulár „Vyhodnotenie kritérií pre poskytnutie EU AGROúveru je povinnou súčasťou úverového návrhu a podkladom pre analytika rizík/schvaľovateľa obchodu k stanoveniu konečnej výšky úveru a rozloženia čerpania.

Ďalším dôležitým krokom, ak už poznáme výšku úveru, je zabezpečenie EU AGROúveru a to buď prostredníctvom *záložného práva k pohľadávke na výplatu vkladu osobitného účtu klienta*, vedeného v OTP Banke, na ktorý PPA poukáže platbu. Ak klient nesúhlasí so zriadením dotačného účtu, vo výnimočných prípadoch môže akceptovať blokovanie a záložné právo na výplatu vkladu bežného účtu alebo dotačného účtu vedeného v inej banke. Záložné právo k dotačnému účtu sa pre potreby hodnotenia klienta cez Rýchle posúdenie klienta považuje za 100% zabezpečenia úveru. Ďalšia forma zabezpečenia sa stanoví v závislosti od ratingovej triedy klienta nasledovne:

Tab.16 Formy zabezpečenia OTP Banky Slovensko, a.s.

ratingová trieda	formy zabezpečenia
I. až V.	bianko zmenka klienta/rozhodcovská doložka
VI. až VIII.	<p><u>ručenie tret'ou osobou – ručiteľom</u></p> <p>Alebo</p> <p><u>pohľadávka z obchodného styku-</u> zmluva o odkúpení úrody, rámcová zmluva, kontrakt, pričom banka bude akceptovať len spoľahlivého a bonitného odberateľa, s ktorým má klient minimálne ročnú spoluprácu a dobré skúsenosti. Je potrebná registrácia pohľadávky v Notárskom centrálnom registri záložných práv</p> <p>Alebo</p> <p><u>notárska zápisnica</u></p>

Zdroj: interné materiály OTP Banky Slovensko a.s.

Tret'ou formou zabezpečenia je *notárska zápisnica*, ktorá sa vyžaduje ak sa poskytuje úver na predfinancovanie podpory, kde došlo k zmene žiadateľa podpory.

Už samotnú *zmluvnú dokumentáciu* k obchodu vypracúvajú zamestnanci samostatného oddelenia správy úverov s využitím samostatnej zmluvnej dokumentácie pre priame platby a samostatnej zmluvnej dokumentácie pre ostatné podpory. Schválený úverový obchod sa zadáva do systému Profile prostredníctvom správy úverov.

Ďalšou fázou je *monitorovanie úverového obchodu*, ktorého cieľom je zabezpečiť očakávané efekty z obchodnej činnosti, zabrániť vzniku možných strát banky a v prípade včasnej identifikácie rizík prijímať opatrenia na ich elimináciu.

Úverový proces končí *splatením úveru* a vysporiadaním obchodu prostredníctvom niektorej z foriem vymáhania nesplácaných pohľadávok.

4.4 VÚB banka, a.s.

VÚB banka, a.s. je v súčasnej dobe druhou najväčšou bankou na Slovensku, čoho dôkazom je 1,2 milióna klientov a približne 20% - ný trhový podiel. Banka vznikla k 1.1.1990 vyčlenením komerčným aktivít pre firemných klientov na území SR zo Štátnej banky československej. V roku 2001 získala väčšinový podiel vo VÚB banke významná talianska banková skupina IntesaBci (dnes Intesa Sanpaulo). VÚB banka pôsobí v Slovenskej republike a v Českej republike. U nás má 209 pobočiek a 11 hypotekárnych centier.²

V roku 2009 sa VÚB banka stala najoceňovanejšou slovenskou bankou. Za banku roka bola označená ekonomickým časopisom Trend a prestížnym zahraničným magazínom The Banker a Euromoney.

² <http://www.vub.sk/files/sekundarna-navigacia/o-banke/vub-letak-banke.pdf> (cit. 2011-3-15)

Ratingové ohodnotenie VÚB banky, a.s.

Tab.17 Ratingové hodnotenie VÚB banky, a.s. agentúrou Moody's, júl 2009:

Výhľad	Stabilný
Vklady	A1/P-1
Finančná sila	C-

Zdroj: <http://www.vub.sk/o-banke/profil-banky/ratingove-ohodnotenie/>

4.4.1 Úverovanie poľnohospodárskych podnikov vo VÚB banke, a.s. a parametre úverových produktov

V súčasnej dobe VÚB banka, a.s. v porovnaní s OTP Bankou Slovensko a.s. ponúka len dva typy úverov pre poľnohospodárske podniky. Jedná sa o:

- 1. Preklenovací úver pre žiadateľov o podporu z PPA** – obdobne ako pri EÚAGROúvere aj tento preklenovací úver slúži na preklopenie obdobia medzi potrebou financovania prevádzkových nákladov potrebných na vykrytie zvýšených finančných potrieb v období zakladania úrody a zberových prác a vyplatením podpory z PPA. Prostredníctvom daného úveru je možné získať až 100% z predpokladaných priamych platieb na príslušný rok ešte pred vyplatením z PPA. O úver môže klient žiadať počas celého roka, tak pred podaním ako aj po podaní žiadosti o priame platby.

Pri porovnaní parametrov preklenovacieho úveru vo VÚB banke s EU AGROúverom, zistili sme určité rozdiely, ktoré sa týkajú týchto oblastí:

- a) Výška úveru – VÚB banka, a.s. nemá stanovenú minimálnu výšku úveru a maximálne môže získať až 100% z celkovej výšky podpory z PPA a získať základný úver do 90% z celkovej výšky podpory z PPA ihneď a zvyšné podpory až po predložení Rozhodnutia PPA za príslušný rok, t.j. po jej vyplatení.
- b) Podmienky poskytnutia úveru – vo VÚB banke a.s. je úver možné poskytnúť právnickej alebo fyzickej osobe, pritom na rozdiel od OTP Banky Slovensko, a.s. nemusí klient využívať účty banky na realizáciu platobného styku. Musí min. 2 roky vykonávať podnikateľskú činnosť v oblasti poľnohospodárstva.

c) Zabezpečenie úveru – pri zabezpečení sa využíva biankozmenka, pričom v OTP Banke Slovensko, a.s. sa jedná o záložné právo k pohľadávke na výplatu vkladu z dotačného účtu.

2. Skladiskové a tovarové záložné listy – jedná sa o financovanie dočasného uskladnenia úrody prostredníctvom skladiskových a tovarových záložných listov.

V predkladanej práci budeme porovnávať postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti EÚ AGROúveru OTP Banky Slovensko a.s. a Preklenovacieho úveru pre žiadateľov o podporu z PPA VÚB banky, a.s., čoho dôvodom je, že ostatné typy úverov sme spomenuli len okrajovo. Na základe vyššie uvedenej komparácie môžeme povedať, že OTP Banka Slovensko a.s. ponúka svojim klientom väčšiu možnosť výberu úverových produktov pre poľnohospodárov v porovnaní s VÚB bankou, a.s.

4.4.1.1 Porovnanie vývoja objemu poskytnutých úverov pre poľnohospodárske podniky za obdobie 2007-2009 OTP Bankou Slovensko a.s. a VÚB bankou, a.s.

Pre komerčné banky sa stali poľnohospodárske podniky perspektívnym sektorom hlavne z dôvodu, že ich dlžníci neboli sami poľnohospodárske podniky, ale Európska únia. Banky získali záruku, že požičané peniaze budú automaticky splatené po príchode priamej platby na účet poľnohospodárskeho podniku. Pre komparáciu s VÚB bankou a.s. si ukážeme vývoj poskytnutých úverov za obdobie rokov 2007-2009.

V OTP Banke Slovensko, a.s. bol rok 2007 úspešný. Darilo sa i v oblasti úverovej politiky čoho dôkazom je, že v poskytovaní úverov pre sektor poľnohospodárstva sa dostala banka medzi lídrov a to najmä pre predfinancovanie dotácií z EÚ – pri poskytovaní EU AGROúveru dosiahla banka viac ako 20%-ný podiel na trhu. V segmente firemných klientov sa za rok 2007 poskytlo 730 mil. EUR úverov, z toho 89 126 EUR pre poľnohospodárov a to i pri koncoročnom sezónnom poklese agroúverov.

V roku 2008 bol celkový objem poskytnutých úverov pre korporát je 830 mil. EUR v porovnaní s rokom 2007 sa zvýšil o 13%. V poskytovaní úverov pre poľnohospodárov sa stala OTP Banka Slovensko, a.s. lídrom na trhu čomu nasvedčuje aj fakt, že celkový objem poskytnutých agroúverov bol 60 938 EUR.

V ďalšom roku sledovaného obdobia, v roku 2009, sa zaznamenal pokles poskytnutých úverov vo všetkých kategóriách, z toho najviac u podnikateľov. Banky prijali

opatrenia na sprísnenie posudzovania rizika a to z dôvodu zníženia bonity poľnohospodárskych subjektov. V kategórii podnikateľa sa objem úverov znížil o 209 mil. EUR, t.j. o 26,1%. K 1.5.2009 OTP Banka Slovensko, a.s. zaviedla nové postupy a pravidlá úverového procesu, ktorého základom je rýchle posúdenie možnosti banky financovať klienta a určenie spôsobu jeho posúdenia a schvaľovania. Tým, že podmienky sprísneli, sa znížil aj objem poskytnutých úverov podnikateľom. Banka dosahuje vysoký podiel na trhu pri predfinancovaní dotácií z EÚ. Za rok 2009 sa poskytli úvery pre poľnohospodárov v celkovom objeme 51 241 tis. EUR.

V roku 2007 VÚB banka, a.s. dosiahla pozitívny obrat na úseku firemného bankovníctva v dôsledku zlepšenia konsolidácie nového obchodného modelu. Úvery pre malé a stredné podniky vzrástli o 34%. Popri silnom raste objemu úverov sa VÚB banka, a.s. sústreďuje na zachovanie kvality úverového portfólia a preto kladie dôraz na aktivity súvisiace s manažmentom rizika. Objem poskytnutých úverov pre poľnohospodárov za rok 2007 bol 37 517 EUR.

Rok 2008 bol pre VÚB banku, a.s. úspešný v oblasti poskytovania úverov korporátnym klientom, čoho dôkazom je medziročný nárast o 30% a to najmä vďaka dopytu veľkých klientov. V porovnaní s rokom 2007 objem poskytnutých agroúverov v roku 2008 vzrástol na 87 562 EUR.

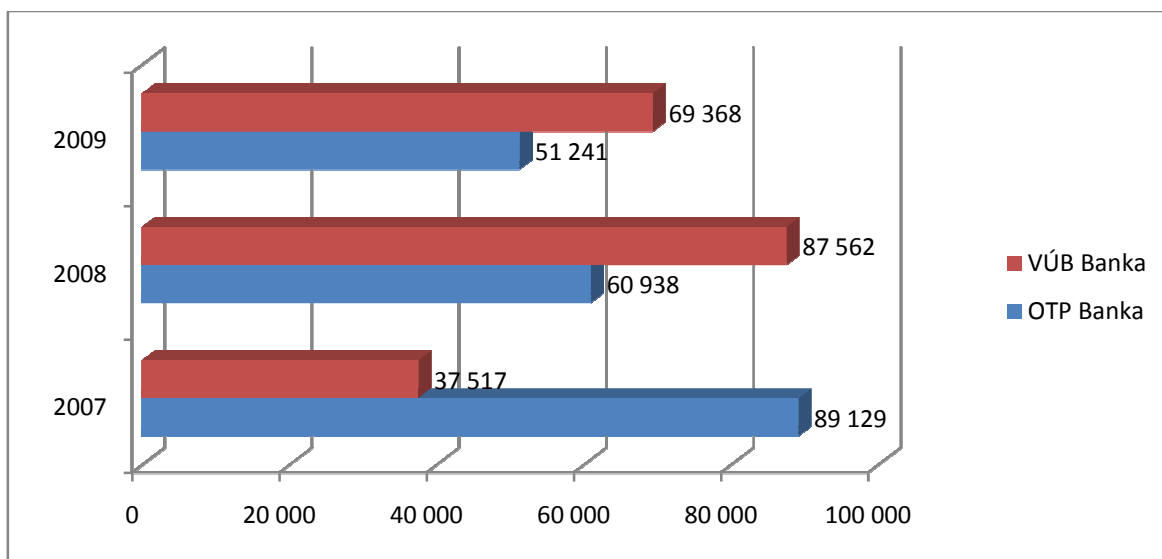
Posledný rok sledovaného obdobia v oblasti úverov nebol pre VÚB banku, a.s. priaznivý a to v dôsledku dopadu hospodárskej krízy. Nepriaznivý vývoj poznačil hlavne úvery poskytované veľkým firemným klientom. V oblasti poľnohospodárstva môžeme sledovať tiež pokles poskytnutých úverov na 69 368 EUR, čo predstavuje pokles oproti roku 2008 o 21%.

Objem poskytnutých úverov oboch bánk a ich vývoj si uvedieme v nasledovnej tabuľke č. 18 a obrázku č. 5.

Tab. 18 Objem poskytnutých úverov pre poľnohospodárske subjekty v OTP a vo VÚB banke

Objem poskytnutých úverov pre poľnohospodárske subjekty v EUR				
Ukazovateľ	2007	2008	2009	Index 2009/2007
OTP Banka	89 129	60 938	51 241	0,5749
VÚB Banka	37 517	87 562	69 368	1,8490

Zdroj: výročné správy OTP Banky Slovensko, a.s. a VÚB banky, a.s., vlastné spracovanie

Zdroj: tab. 18

Obr. 5 Vývoj objemu poskytnutých úverov poľnohospodárom OTP Bankou Slovensko, a.s. a VÚB bankou, a.s.

Na základe obrázku č. 5 môžeme konštatovať, že v roku 2007 v poskytovaní úverov mala OTP Banka Slovensko, a.s. väčší podiel ako VÚB banka, a.s. Situácia sa zmenila v roku 2008, keď objem poskytnutých úverov OTP Banky Slovensko, a.s. klesol na 60 938 EUR. V roku 2009 VÚB banka a.s. získala titul najziskovejšia banka na trhu, čo môžeme vidieť vo väčšom objeme poskytnutých úverov v porovnaní s OTP Bankou Slovensko, a.s.

4.5 Postupy a kritériá pri hodnotení PD Neverice žiadajúceho o Preklenovací úver vo VÚB banke, a.s. a posúdenie úverovej spôsobilosti

Ako už bolo spomenuté, preklenovací úver pre žiadateľov o podporu z PPA možno poskytnúť právnickej alebo fyzickej osobe vykonávajúcu podnikateľskú činnosť minimálne 2 roky v oblasti poľnohospodárstva. Pri poskytovaní preklenovacieho úveru rozlišujeme dve štádiá, v ktorých klient žiada o finančné prostriedky. Sú to tieto:

1. štádium, kedy žiadateľ žiada o úver ešte pred podaním Žiadosti a Identifikačného listu za príslušný rok (pričom žiadala a bola mu aj z PPA vyplatená priama platba v minulom roku.
2. štádium, kde žiadateľ už podal Žiadosť a Identifikačný list na príslušný rok a toto podanie má oficiálne potvrdené z PPA.

Žiadosť o preklenovací úver sa môže podať počas celého roka.

Úverový proces vo VÚB banke, a.s. sa skladá z niekoľkých etáp:

1. Žiadosť o poskytnutie úveru
2. Úverová analýza a posúdenie rizika klienta
3. Uzatvorenie úverovej zmluvy a čerpanie úveru
4. Splácanie a monitorovanie úveru
5. Splatenie úveru a ukončenie úverového vzťahu

Tak ako sme si povedali pri OTP Banke Slovensko, a.s. tak aj vo VÚB banke, a.s. sa posudzuje úverová spôsobilosť v rámci úverového procesu. V tejto časti práce si tiež uvedieme modelový príklad, v ktorom bude PD Neverice žiadať o úver. V rámci posúdenia úverovej analýzy sa zameriame na rozdiely v procesoch v oboch bankách a vytypujeme hlavné kritériá, ktoré banka sleduje pri posúdení úverovej spôsobilosti.

V prvej etape *žiadost' o poskytnutie úver* (vid. Príloha č. 5), klient musí ako prvé predložiť žiadosť banke spolu s podkladmi a dokumentmi prostredníctvom aplikácie SMECAS. Údaje z podkladov zadáva bankový pracovník. Vo VÚB banke, a.s. sa potrebné podklady rozlišujú v závislosti od štádií, v ktorých klient žiada finančné prostriedky. Hovoríme o nasledovných podkladoch:

-
- Aktuálny výpis z obchodného registra (živnostenský list, resp. výpis z iného príslušného registra podľa právnej normy, nie starší ako dva mesiace)
 - Účtovné výkazy vyhotovené za posledný ukončený aktuálny štvrťrok
 - Účtovné výkazy vyhotovené za posledný účtovný rok (v prípade nového Žiadateľa za posledné dve účtovné obdobia)
 - Daňové priznanie za posledný účtovný rok (v prípade nového Žiadateľa za posledné dve účtovné obdobia)

V etape *posúdenia úverovej spôsobilosti* vychádza VÚB banka, a.s. z finančnej a nefinančnej analýzy PD Neverice. VÚB banka, a.s. nerozdeľuje klientov podľa angažovanosti, ale automaticky ich nahodí do interného informačného systému SMECAS. Obdobne ako u OTP Banky Slovensko, a.s., aj v rámci VÚB banky, a.s. musí podnik spĺňať nasledovné KO kritériá:

- Musí vykonávať podnikateľskú činnosť v oblasti poľnohospodárstva aspoň jeden rok
- Má kladné vlastné imanie vo výkaze za posledné ukončené obdobie
- Nemá záväzky po lehote splatnosti voči daňovému úradu, sociálnej poisťovni, zdravotnej poisťovni a colnému úradu
- Žiadateľ nie je označený v banke rizikovým kódom
- Exekúcia v minulosti nie je dôvodom na zamietnutie úveru, ale je k tomu potrebné stanovisko analytika odb. úverového rizika
- Podnik nie je v konkurze, v likvidácii, nie je voči nemu vedený súdny spor a nepodniká v zakázaných oblastiach

Analyzované PD Neverice všetky KO kritéria VÚB banky spĺňa. Na základe toho môže banka pristúpiť k ďalšiemu hodnoteniu. Prostredníctvom predložených výkazov banka uskutoční scoring. Pracovník úverového oddelenia nahodí získané údaje zo súvahy a výkazu ziskov a strát do informačného systému v plnom znení. Ďalej banka sleduje finančné ukazovatele. V porovnaní s OTP Bankou Slovensko, a.s., VÚB banka, a.s. sleduje väčší počet záväzných ukazovateľov. Ide hlavne o nasledovné kovenanty:

Tab. 19 Záväzné ukazovatele vo VÚB banke, a.s.

Ukazovateľ	2009	2010
Celkové tržby	3 193 336,00	2 929 044,00
Pridaná hodnota z tržieb	26,67	36,81
Rentabilita tržieb	0,01	0,01
Čistý zisk	33 620,00	30 273,00
EBITDA	-376 462,00	-153 188,00
Celková likvidita	12,41	20,22
Doba inkasa krátkodobých pohľadávok	212,55	121,30
Doba splatnosti krátkodobých záväzkov	61,20	32,42
Doba prevádzkového cyklu	290,27	293,91
Vlastné image	8 050 015,00	8 060 133,00
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	53 423,00	39 660,00
Celková zadlženosť	21,43	19,31
Záväzky voči spoločníkom	49 868,00	51 888,00

Zdroj: výstup z interného informačného systému VÚB banky, a.s.

Rozdielom v dvoch sledovaných bankách je, že VÚB banka, a.s. kladie dôraz na ukazovateľ EBITDA a čistý pracovný kapitál. Pričom v oboch bankách vyšiel ukazovateľ EBITDA s rôznymi hodnotami. V prípade VÚB banky, a.s. záporný výsledok signalizuje to, že pridaná hodnota PD Neverice nepostačuje na krytie osobných nákladov, poplatkov a prevádzkových nákladov. Napriek tomu, že mínusová hodnota nie je pre banku pozitívna, banka ju hodnotí individuálne, nakoľko banka pozná vývoj cien poľnohospodárskej produkcie a vie, že poľnohospodári predávajú časť úrody v nasledujúcom roku a PD Neverice je jej dlhoročným klientom. To, aké sú optimálne hodnoty EBITDA a ostatných ukazovateľov, nám nie je známe, je to predmetom bankového tajomstva a know-how banky.

Ostatné výsledné hodnoty ukazovateľov sú pre banku pozitívne, aj keď napríklad u doby inkasa krátkodobých pohľadávok by to malo byť v rozmedzí 30-60 dní, ale nakoľko sa jedná o družstvo banka akceptuje 213 dní v roku 2009 a 122 dní v roku 2010. Z tabuľky č. 19 môžeme ďalej konštatovať, že vývoj ukazovateľov doby splatnosti krátkodobých záväzkov a celková zadlženosť sa oproti roku 2010 zlepšili. Na základe ratingových tried, ktorých je 15 úverovateľných a jedna neúverovateľná, PD Neverice

spadá to triedy I5, čo je porovnateľné s ratingovou triedou III v OTP Banke Slovensko, a.s. VÚB banka, a.s. má 2 dni na to, aby sa vyjadrila, či bude úver možný získať alebo nie. Na základe výsledného ratingu je PD Neverice úverovateľným klientom z pohľadu VÚB banky, a.s. a úver mu bude poskytnutý.

Ak už vieme, že družstvo nespadá do kategórie rizikový a je možné mu poskytnúť úver, nasleduje *stanovenie výšky úveru* vzhľadom na rating klienta. Pri ratingu A(I1-I4), B(I5-I6), C(M2-M4), D(R1-R3) sa poskytne úver maximálne vo výške 90% výšky podpory z PPA a pri ratingu E(R4-R5) maximálne 80% z predpokladanej výšky Podpory z PPA. PD Neverice spadá do ratingovej triedy I5, čo znamená, že banka mu poskytne 90% výšky podpory PPA.

Ďalším krokom je *zabezpečenie úveru*, ktoré sa stanovuje na základe tabuľky č. 20.

Tab. 20 Formy zabezpečenia úveru vo VÚB banke, a.s.

ratingová trieda	formy zabezpečenia
A (I1-I4), B (I5-I6, M1)	
C (M2-M4)	- biankozmenka
D (R1-R3)	- biankozmenka a dohoda o vyplňovacom práve k Biankozmenke - vystavenie ručiteľskej listiny spoločníkmi - notárska zápisnica
E (R4-R5)	- zabezpečenie je minimálne jako u ratingu D (R1-R3) - záložné právo k pohľadávke voči banke - individuálne stanovenie analytikom oddelenia úverového rizika

Zdroj: interné materiály VÚB banky, vlastné spracovanie

PD Neverice, ako sme už spomenuli vyššie, spadá do ratingovej triedy I5, čo znamená, že úver zabezpečí biankozmenkou podobne ako u OTP banky.

Čo sa týka nefinančnej analýzy, VÚB banka a.s. postupuje obdobne ako OTP Banka Slovensko, a.s. Nefinančná analýza sa týka vo väčšej miere veľkých podnikov.

Na spracovanie samotnej *zmluvnej dokumentácie* sa používa štandardná zmluva v aplikácii SIMONE, ktorú spracováva pracovník MIDDLE OFFICE. K tejto etape patrí aj

čerpanie úveru, pričom banka poskytuje jednorázové čerpanie, resp. postupné a to pripísaním peňažných prostriedkov na bežný účet klienta. Preklenovací úver musí byť vyčerpaný najneskôr do 30.11. príslušného roka.

Záverečnou fázou úverového procesu je *splácanie a splatnosť úveru*. Splatnosť úveru sa uvedie v zmluvnej dokumentácii a môže sa dohodnúť splatnosť naraz alebo po splátkach, vo výške splatnej v deň ako mu bude suma alebo časť sumy Podpory z PPA pripísaná na osobný účet. Ak prevedená suma nie v dostatočnej výške, tak klient je povinný splatiť úver z vlastných zdrojov.

4.6 Komparácia zistených rozdielov v procese hodnotenia úverovej spôsobilosti v OTP Banke Slovensko a.s. a vo VÚB banke, a.s.

Na základe zistených údajov možno konštatovať, že obe analyzované banky majú silné postavenie na slovenskom trhu. OTP Banka Slovensko, a.s. bola v roku 2008 lídrom v poskytovaní úverov pre poľnohospodárske subjekty a VÚB banka, a.s. získala v roku 2009 ocenenie za najúspešnejšiu banku roka, čím si získala dôveru mnohých klientov.

V rámci procesu hodnotenia bonity PD Neverice majú banky podobné postupy s minimálnymi rozdielmi.

Čo sa týka postupov zadávania údajov z výkazov do informačného systému je v OTP Banke Slovensko, a.s. dosť zložitý proces, nakoľko sa skladá z viacerých etáp. Najskôr sa robí rýchle posúdenie klienta na základe KO kritérií v exceli a potom sa robí credit scoring, na základe ktorého dostaneme výsledný rating klienta. Naopak vo VÚB banke, a.s. je tento proces o dosť jednoduchší, nakoľko sa údaje priamo vpisujú do internej aplikácie SMECAS. Systém si sám prepočíta ukazovatele, cash flow klienta.

Zistili sme rozdiely, čo sa týkajú už samotného hodnotenia PD Neverice v rámci skúmaných bánk. Sú nasledovné:

1. Ratingové hodnotenie v OTP banke funguje ešte na základe starého systému, kde sa klienti členia do tried I-VIII, kde trieda VIII je už neúverovateľná trieda. VÚB banka, a.s. už využíva BASELII, kde sa hodnotí v rámci 15 úverovateľných a 1 neúverovateľnej triedy. VÚB banka, a.s. zastrešuje nasledovné ratingové triedy: A

(I1-I4), B (I5-I6, M1), C(M2-M4), D (R1-R3), E (R4-R5). BASEL II je výhodný v tom, že banky sa môžu medzi sebou porovnávať.

2. OTP Banka Slovensko, a.s. a VÚB banka, a.s. v rámci skúmania KO kritérií neakceptuje záporné VI, pričom záporný VH je pre ne prijateľný.
3. Pri skúmaní ukazovateľov vo finančnej analýze sme zistili, že pre obe banky sú smerodajné ukazovatele EBITDA (zisk pred úrokmi, zdanením a odpismi) a ČPK (čistý pracovný kapitál), pričom v OTP Banke Slovensko, a.s. bol výsledok kladný a u VÚB banky, a.s. záporný. Nevieme určiť na základe akých hodnôt bol daný ukazovateľ vypočítaný, nakoľko to podlieha bankovému tajomstvu. V prípade OTP Banky Slovensko, a.s. musí byť hodnota EBITDA väčšia ako -9960 EUR, PD Neverice dané kritérium spĺňa. VÚB banka, a.s. neakceptuje mínusové hodnoty EBITDA, v prípade PD Neverice ju ale hodnotí individuálne, nakoľko rast cien poľnohospodárskej produkcie klesol a družstvo predáva časť úrody až v nasledujúcom roku, čiže aj výnosy budú až ďalší rok.
4. Čo sa týka likvidity OTP Banka Slovensko, a.s. sleduje hlavne celkovú likviditu. Pre banku je pozitívne, ak je vyššia ako 0,9. Vo VÚB banke, a.s. je smerodajná bežná likvidita pri hodnotení PD Neverice, pričom hodnota 0,9 je pre ňu málo. Podnik v oboch bankách kritérium likvidity spĺňa, nie je pre banky rizikový.
5. Doba inkasa pohľadávok v OTP Banke Slovensko, a.s. by mala byť menej ako 180 dní, aby splnila jej kritériá. V roku 2009 to bolo 213 dní, ale v prípade družstva je to pre banku zanedbateľné. Vo VÚB banke, a.s. spĺňa klient kritérium doby inkasa pohľadávok, ak je to 30 až 60 dní, ale pri družstvách to banka hodnotí individuálne, nakoľko podnikanie v poľnohospodárstve má svoje špecifiká.
6. Kritérium doby splatnosti záväzkov je menej ako 180 dní v OTP Banke Slovensko, a.s., pričom pre VÚB banku, a.s. je to dlhé obdobie. V oboch bankách je kritérium splnené.
7. Obe banky sledujú vlastné imanie, pričom ani jedna z analyzovaných bánk neakceptuje záporné hodnoty. Je to ukazovateľ, ktorý hovorí o sile firmy.
8. OTP Banka Slovensko, a.s. upozornila na neuhradenú stratu minulých rokov vo výške – 55 403 EUR, ak by nešlo o hodnotenie družstva, podnik by mal určité problémy so získaním úveru. Ďalej by si mal klient vyrovnať odložený daňový záväzok vo výške 279 930 EUR.

Čo sa týka úverového procesu, neboli zistené rozdiely medzi sledovanými bankami.

Na záver môžeme konštatovať, že PD Neverice je z pohľadu oboch bánk schopné splácať úver, čiže podnik je finančne zdravý a vie si svoje záväzky uhrádzať včas.

Záver

Sektor poľnohospodárstva a bankovníctva prešli vo svojej histórii dynamickým vývojom. Z hľadiska odbytu to bolo odvetvie nestabilné, čoho dôkazom je, že do roku 2003 nepresiahol objem úverov 100 mil. Sk. Klesla spotreba hlavných druhov potravín a vzrástlo záporné saldo zahraničného obchodu s potravinami a znížila sa poľnohospodárska produkcia.

Dostupnosť úverov pre poľnohospodárske podniky sa zlepšila po vstupe SR do EÚ pre nárokovateľnosť priamych platieb. Komerčné banky sa stali neoddeliteľným finančným stimulom poľnohospodárskych podnikov a poskytujú poľnohospodárom preklenovacie úvery na predfinancovanie podpory, ktorú majú možnosť získať formou priamych platieb z fondov Európskej únie a ŠR SR. Prístup k bankovým úverom sa síce zlepšil, ale viaceré subjekty považovali naďalej za problematické plynulejšie a lepšie zpeňazovanie svojej produkcie. Objem úverov do poľnohospodárstva každoročne narastá a zvyšuje sa aj platobná disciplína poľnohospodárov.

V súčasnej dobe majú banky poskytnutých 600 mil. EUR úverových zdrojov v agrosektore, ktoré sa môžu stať vysoko rizikovými. Dôkazom toho je postupná likvidácia živočíšnej výroby, nestabilita na trhu agrokomodít a nepriaznivé počasie. V dôsledku toho, aby sa banky vyhli riziku čo v najväčšej miere, začali sprísňovať kritériá v hodnotení úverovej spôsobilosti, pričom sa vyhýbajú štandardnému posudzovaniu klienta. Treba brať do úvahy špecifiká poľnohospodárskeho podnikania, akceptovať inú mieru rizika, vybrať vhodnú formu úveru, zabezpečenia a splatnosti úveru, ktoré vyhovujú obom protistranám, t.j. samotnému klientovi i bankárovi. Z pohľadu bánk je tiež dôležitá vzájomná komunikácia, budovanie si dlhodobjšieho vzťahu, ktorý vytvára predpoklady pre stabilnú spoluprácu s poľnohospodárom.

Hlavným cieľom predkladanej diplomovej práce bolo komparovať postupy hodnotenia úverovej spôsobilosti v poľnohospodárskeho podniku vybraných obchodných bánk. Skúmaným poľnohospodárskym podnikom bolo PD Neverice, ktoré sa v rámci svojej činnosti venuje tak živočíšnej ako aj rastlinnej výrobe. Celá práca bola stavaná na modelovom príklade, v rámci ktorého sme si detailne rozobrali úverový proces v OTP Banke Slovensko, a.s. a vo VÚB banke, a.s. so zameraním na hodnotenie úverovej spôsobilosti analyzovaného podniku.

V prvej časti vlastnej práce sme zhodnotili finančnú situáciu PD Neverice na základe finančnej analýzy, ktorej podkladom boli výkazy za dve ukončené obdobia. Došli sme k záveru, že podnik je finančne zdravý a úverovateľný.

V oboch bankách sme žiadali o ten istý typ úveru, t.j. na prefinancovanie podpory pre poľnohospodárov, pričom sme zistili, že rozdiely v postupoch sú zanedbateľné. Obe banky vyžadujú od klienta výkazy za dve ukončené obdobia a klient musí spĺňať bankou určené KO kritériá, ktoré sú bližšie špecifikované vo vlastnej práci. Čo sa týka samotného hodnotenia úverovej spôsobilosti, obe banky využívajú finančnú a nefinančnú analýzu.

V OTP Banke Slovensko a.s. vykonáva analýzu klienta bankár špecialista II, ktorý nahodí údaje z výkazov do tabuľky v exceli a potom sa uskutoční credit scoring. V OTP Banke Slovensko, a.s. narozdiel od VÚB banky, a.s. je tento postup dosť náročný na čas a systém je dosť zastaralý. VÚB banka, a.s. už funguje podľa postupov Bazilej II. Na základe výsledkov finančnej analýzy nám spadá PD Neverice do ratingovej triedy III v OTP Banke Slovensko, a.s. a vo VÚB banke, a.s. do ratingovej triedy I5. Možno konštatovať, že ide o rovnakú úroveň ratingových tried, s tým rozdielom, že OTP Banka Slovensko, a.s. neprideliuje body k jednotlivým ratingovým triedam, pričom na ratingové triedy vo VÚB banke, a.s. sú obodované. K triede I5 (B) je pridelených 61 -80 bodov. Keď sú pridelené ratingové triedy obe banky zhodnotia predložené výkazy a KO kritériá. Pre obe je dôležité kladné VI, pričom záporný VH je akceptovateľný. Banky skúmajú celý rad finančných ukazovateľov, ale na základe skúmania sme zistili, že pre obe analyzované banky je smerodajný ukazovateľ EBITDA, ČPK, Likvidita, Doba obratu krátkodobých pohľadávok a zásob a Rentabilita s tým rozdielom, že nevieme presne posúdiť, ktoré údaje sú zahrnuté do sledovaných ukazovateľov, nakoľko je to bankovým tajomstvom a know-how banky. Pri analyzovaní vo VÚB banke, a.s. nám vyšiel ukazovateľ EBITDA záporný, ale napriek tomu to hodnotila banka individuálne nakoľko rast cien poľnohospodárskych produktov klesol a družstvo predáva časť úrody až v nasledujúcom roku, čiže aj výnosy budú až ďalší rok. Na rozdiel od VÚB banky, a.s. v OTP Banke Slovensko, a.s. sa nám podarilo získať optimálne hodnoty ukazovateľov EBITDA, Likvidity, Doby inkasa pohľadávok a Doby splatnosti záväzkov, potrebných k získaniu úveru. Dané hodnoty tiež podliehajú bankovému tajomstvu, preto sa nám ich vo VÚB banke, a.s. nepodarilo zistiť. Ale dospeli sme k záveru, že VÚB banka, a.s. neakceptuje zápornú hodnotu ukazovateľa EBITDA, hodnota Likvidity 0,9 je pre ňu nepostačujúca ako aj doba inkasa pohľadávok

a doba splatnosti záväzkov, ktoré by mali byť menšie ako 180 dní. V konečnom dôsledku môžeme konštatovať, že obe analyzované banky považujú PD Neverice na základe finančnej analýzy za úverovateľný a finančne zdravý poľnohospodársky podnik. V rámci ratingu spadá do ratingovej triedy III a I5, čo predstavuje únosné riziko pre banky. Ďalej je dôležité konštatovať, že každá zo skúmaných bánk hodnotí klienta poľnohospodára individuálne, vzhľadom k špecifikám ktorými sa líši od iných odvetví, napr. sezónnosť výroby, závislosť od klimatických podmienok, rizikovosť výroby atď. Pre banky predstavujú poľnohospodári minimálne riziko, nakoľko využívajú priame platby z PPA, čo pre ne znamená, že úver bude určite splatený. Z pohľadu bánk môže každý jeden poľnohospodár získať úver a riziko nesplatenia úveru je tým nižšie, čím je väčšie zabezpečenie úveru.

V závere si uvedieme odporúčania k zvýšeniu úverovej spôsobilosti PD Neverice:

- poskytovať banke informácie o svojej činnosti a stratégii
- informovať banku o finančných plánoch
- zaistenie stability podniku vlastným kapitálom
- zníženie pohľadávok z obchodného styku, ktoré znižujú likviditu podniku
- dodržiavať lehoty v súvislosti so štruktúrou financovania
- vhodná prezentácia podniku prostredníctvom prehľadných podkladov

Zoznam použitej literatúry

1. AYERS, R. M. – COLLINGE, R. A. 2004. *Economics: Explore and apply*. New Jersey: Pearson Education, Inc., 2004. 300 s. ISBN 0-13-016410-0
2. BALOGHOVÁ, B. 2006. *Bankový úver ako dôležitá zložka cudzích zdrojov*. In: *Medzinárodné vedecké dni 2006: Konkurencieschopnosť v EÚ – výzva pre krajiny V4*. Nitra: SPU, 2006. s.1009-1015. ISBN 80-8069-704-3
3. BIELIK, P. 2006. *Podnikové hospodárstvo*. Nitra: SPU, 2006. s. 319. ISBN 80-8069-698-5
4. GURČÍK, Ľ. 2004. *Podnikateľská analýza a kontroling*. Nitra: SPU, 2004. 158 s. ISBN 80-8069-449-4
5. HACHEROVÁ, Ž. a kol. 2003. *Majetok a kapitál v podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby*. Nitra: SPU, 2003. 102 s. ISBN 80-8069-296-3
6. HANÁK, P. 2009. *Banky začiatovníkom požičajú len ťažko (22.4.2009)* [online]. In: *Hospodárske noviny* [cit. 2011-1-10]. Dostupné na internete: <http://www.msponline.sk/content/banky-zaciatocnikom-pozicaju-len-tazko>
7. HARINGOVÁ, A. 2004. *Efektívnosť hodnotenia úverových vzťahov banky*. In: *7. medzinárodná vedecká konferencia doktorandov EDAMBA na Ekonomickej univerzite v Bratislave*. Bratislava: EKONÓM. 2004. s. 234-236. ISBN 80-225-1882-4
8. CHRASTINOVÁ, Z. 2000. *Financovanie poľnohospodárstva v r.1999 z úverových zdrojov* [online]. [cit. 28.12.2010, 11:20] . Dostupné na internete: <http://www.agris.cz/vyhledavac/detail.php?id=83534&iSub=518>
9. CHRASTINOVÁ, Z. a kol. 2001. *Financovanie podnikateľov v poľnohospodárstve (príručka)*. 1. vyd. Bratislava: VÚEPP, 2001. 80 s. ISBN 80-8058-202-5
10. JÍLEK, J. 2000. *Finanční rizika*. Praha: Grada Publishing s.r.o., 2000. 640 s. ISBN 80-7169-579-3
11. KARKULÍN, D. 2009. *Absencia koncepcie budúceho rozvoja agrosektora vzbudzuje obavy bánk*. [online]. In: *Agromagazín* [cit. 2011-1-15]. Dostupné na internete: <http://www.agromagazin.sk/data/01/cele/cela03.php>

-
12. KOŠČO, T. – DOVALOVÁ, I. – SZOVICS, P. 2002. Tendencie vývoja agrárnej úverovej politiky na Slovensku. In: *Agrárni perspektívy XI: Rozvoj multifunkčného zeméďelství: Sborník práci z medzinárodni vědecké konference*. Praha: Česká zeméďelstvíská univerzita, 2002. s. 1213-7960.
 13. KOŠČO, T. – DOVALOVÁ, I. – SZOVIVCS, P. – TÓTH, M. 2002. Gnozeológia vývoja finančných nástrojov a ich pôsobenia na podnikateľské aktivity v PPok. In: *Agrárni perspektívy X: Zdroje trvale udržateľného ekonomického rústu ve třetím miléniu: Globalizace a regionalizace*. Praha: Česká zeméďelstvíská univerzita, 2001. ISBN 80-213-0799-4
 14. KOŠČO, T. – SZOVICS, P. – TÓTH, M. 2004. *Podnikové financie, banky, burzy*. Nitra: SPU, 2004. 193 s. ISBN 80-8069-349-8
 15. KOŠČO, T. – TÓTH, M. 2004. Finančné nástroje v slovenskom poľnohospodárstve s aspektom na úverovú politiku v prístupovom období. In: *Medzinárodne vedecké dni 2004: Európska integrácia – výzva pre SR*. Nitra: SPU, 2004. s. 546 – 550. ISBN 80-8069-356-0
 16. KOŠOVSKÁ, I. 2006: Súčasný stav a perspektívy v úverovej politike SR v podmienkach konkurencieschopnosti EÚ. In: *Medzinárodne vedecké dni 2006: Konkurencie schopnosť v EÚ – výzva pre krajiny V4*. Nitra: SPU, 2006. s. 1074-1080. ISBN 80-8069-704-3
 17. KUDZBEL, M. 2000. *Bankovníctvo*. Bratislava: Marada Capital Services, a.s., 2000. s.24-36. ISBN 80-968458-0-2
 18. MACHOVÁ, E. – ŠTUDENC, V. 2004. Stanovenie ratingu poľnohospodárskeho podniku pri poskytovaní úveru komerčnou bankou. In: *Sborník práci z medzinárodni vědecké konference. Agrárni perpektívy XIII. Díl I. ČZU. PEF*. 2004. s. 168-169. ISBN 80-213-1190-8
 19. MATOUŠEK, J. 2005. Perspektívy financovania odvetví poľnohospodárstva – príležitosti a hrozby. In: *Zborník z vedeckého seminára s medzinárodnuou účasťou na CD nosiči: Faktory podnikovej úspešnosti v podmienkach európskeho agrárneho trhu*. Nitra: SPU, 2005. s. 328-331. ISBN 80-8069-615-2
 20. MRAVCOVÁ, J. 2007. Konkurencia vo financovaní agrosektora sa pritvrďuje. [online]. In: *eTrend* [cit. 2011-1-12]. Dostupné na internete: <http://firmy.etrend.sk/firmy-a-trhy-financny-sektor/konkurencia-vo-financovani-agrosektora-sa-pritvrďuje.html>

-
21. MRAVCOVÁ, J. 2007. V bankovom hľadáčiku sú malé a stredné podniky. [online]. In: *eTrend* [cit. 2011-1-12]. Dostupné na internete: <http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-financie/v-bankovom-hladaciku-su-male-a-stredne-podniky.html>
 22. SERENČEŠ, P. 2004. Financovanie poľnohospodárstva v trhovom hospodárstve EÚ. In: *Medzinárodne vedecké dni 2004: Európska integrácia – výzva pre Slovensko*. Nitra: SPU, 2004. s. 1257-1263. ISBN 80-8069-356-0
 23. SERENČEŠ, P. 2006. *Financie a mena*. Nitra: SPU, 2006. 151 s. ISBN 80-8069-768-X
 24. SERENČEŠ, P. a kol. 2008. *Bankové operácie*. Nitra: SPU, 2008. 254 s. ISBN 978-80-8069-993-2
 25. SZOVICS, P. 2006. Úverová politika v poľnohospodárstve po vstupe SR do EÚ. In: *Medzinárodné vedecké dni 2006: Konkurencieschopnosť v EÚ – výzva pre krajiny V4*. Nitra: SPU, 2006. s. 1169-1176. ISBN 80-8069-704-3
 26. ŠEBO. A. – KOČNER. M. – PORUBSKÝ. I. 2002. *Úver ako významný zdroj financovania agrosektora* [online]. [cit. 12.2.2009, 11:20] Dostupné na internete: www.2.zf.jcu.cz/public/departments/kre/konference_model_2002/sbornik/prispevky/doc/22.sebo/doc
 27. ŠÍBL, D. a kol. 2002. *Veľká ekonomická encyklopédia*. SPRINT. 2002. s. 65. ISBN 80-89085-04-0
 28. TKÁČOVÁ, D. a kol. 2009. *Finančné trhy a bankovníctvo*. Žilina: GEORG, 2009. s. 266. ISBN 978-80-89401-01-7
 29. TKÁČOVÁ, J. 2007. *Finančná a nefinančná analýza pri posudzovaní úverovej schopnosti firemných klientov komerčných bánk*. Bratislava: EUB, 2007.
 30. VERNEROVÁ, L. 2010. *Skóringové modely hodnotenia úverovej spôsobilosti*. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. S. 20-21
 31. ZÁBORSKÝ, J. 2005. Dotácie poľnohospodárom dokážu využiť aj banky. [online]. In: *eTrend* [cit. 2011-1-12]. Dostupné na internete: <http://firmy.etrend.sk/firmy-a-trhy-financny-sektor/dotacie-polnohospodarom-dokazu-vyuzit-aj-banky.html>
 32. ZIEGLER, K. a kol. 2005. *Finanční řízení bank*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a.s. 2005. s. 96. ISBN 80-7265-078-5
 33. ZOBORSKÝ, I. M. 2006. *Ekonomika poľnohospodárstva*. Nitra: SPU, 2006. 319 s. ISBN 80-8069-758-2
-

-
34. Bankový sektor na Slovensku v roku 2011. 2010. [online]. [cit. 2011-01-03]
Dostupné na internete: <http://fin-magazin.sk/bankovy-sektor-na-slovensku-v-roku-2011/>

Internetové zdroje:

<http://www.euroekonom.sk/financie/bankovnictvo-a-banky/etapy-uveroveho-procesu/> (cit. 2010-12-28)

<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=1496> (cit. 2011-1-3)

<http://www.agromagazin.sk/data/01/anketa.php> (cit. 2011-1-9)

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/Analyza_BS_z_hladiska_obozretnosti_na_makrourovni_september_2010.pdf (cit. 2011-1-18)

http://www.slsp.sk/downloads/bazilej2_sk.pdf (cit. 2011-1-20)

<http://www.otpbank.sk/sk/o-banke/historia/> (cit. 2011)

<http://www.vub.sk/o-banke/profil-banky/> (cit. 2011)

Interné zdroje:

Interné materiály OTP Banky Slovensko, a.s. a VÚB banky, a.s.

Prílohy

Zoznam príloh

Príloha 1	Súvaha PD Neverice
Príloha 2	Výkaz ziskov a strát PD Neverice
Príloha 3	Žiadosť o úver – OTP Banka Slovensko, a.s.
Príloha 4	Podklady k žiadosti o EU AGROúver
Príloha 5	Žiadosť o úver – VÚB banka, a.s.
Príloha 6	Prílohy k žiadosti
Príloha 7	CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe

Príloha 1

Majetok spolu				
	Text	číslo riadku	2009	2010
	Spolu majetok r.002 + r.003 + r.032 + r.062	1	10 245 519	9 989 414
A.	Neobežný majetok r.004 + r.013 + r.023	2	5 766 700	6 218 967
A. I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.005 až 012)	3	7 475	7 475
A. I. 1.	Zriaďovacie výdavky (011) - /071, 091A/	4		
	2. Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	5		
	3. Softvér (013) - /073, 091A/	6	7 475	7 475
	4. Oceniteľné práva (014) - /074, 091A/	7		
	5. Goodwill (015) - /075, 091A/	8		
	6. Ostatný dlhodobý nehmotný majetok (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	9		
	7. Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok (041) - 093	10		
	8. Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (051) - 095A	11		
A. II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.014 až r.022)	12	5 677 773	6 130 040
A. II. 1.	Pozemky (031) - 092A	13	179 278	275 077
	2. Stavby (021) - /081, 092A/	14	3 143 040	3 260 894
	3. Samostatné hnuiteľné veci a súbory hnuiteľných vecí (022) - /082,092A/	15	1 687 801	2 039 733
	4. Pestovateľské celky trvalých porastov (025) - /085, 092A/	16	68 763	58 708
	5. Základné stádo a ťažné zvieratá (026) - /086, 092A/	17	155 811	136 006
	6. Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029, 02X, 032) - /089, 08X, 092A/	18		
	7. Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok (042) - 094	19	443 080	359 622
	8. Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok (052) - 095A	20		
	9. Opravná položka k nadobudnutému majetku (+/- 097) +/- 098	21		
A. III.	Dlhodobý finančný majetok súčet (r.024 až 031)	22	88 927	88 927
A. III. 1.	Podielové cenné papiere a podiely v ovládanej osobe (061) - 096A	23		
	2. Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom (062) - 096A	24		
	3. Ostatné dlhodobé cenné papiere a podiely (063, 065) - 096A	25	88 927	88 927
	4. Pôžičky účtovnej jednotke v konsolidovanom celku (066A) - 096A	26		
	5. Ostatný dlhodobý finančný majetok (067A, 096, 06XA) - 096A	27		
	6. Pôžičky s dobou splatnosti najviac jeden rok (066A, 067A, 06XA) - 096A	28		
	7. Obstarávaný dlhodobý finančný majetok (043) - 096A	29		
	8. Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok (053) - 095A	30		
B.	Obežný majetok r.033 + r.041 + r.048 + r.056	31	4 468 365	3 751 898
B. I.	Zásoby súčet (r.034 až r.040)	32	1 514 918	1 630 758
B. I. 1.	Materiál (112, 119, 11X) - /191, 19X/	33	81 262	128 792
	2. Nedokončená výroba a polotovary (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	34	456 195	448 440
	3. Zákazková výroba s predpokladanou dobou ukončenia dlhšou ako jeden rok 12X	35		
	4. Výrobky (123) - 194	36	580 536	624 005
	5. Zvieratá (124) - 195	37	396 925	429 521
	6. Tovar (132, 13X, 139) - /196, 19X/	38		
	7. Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) - 391A	39		
B. II.	Dlhodobé pohľadávky súčet (r.042 až 047)	40		
B. II. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 311A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	41		
	2. Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	42		
	3. Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	43		
	4. Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	44		
	5. Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	45		
	6. Odložená daňová pohľadávka (481A)	46		
B. III.	Krátkodobé pohľadávky súčet (r.049 až 055)	47	1 883 525	997 661
B. III. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	48	1 059 853	801 376
	2. Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	49		
	3. Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	50		
	4. Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	51		
	5. Sociálne zabezpečenie (336) - 391A	52		
	6. Daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345) - 391A	53	692 742	193 395
	7. Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	54	130 930	2 890
B. IV.	Finančné účty súčet (r.057 až r.061)	55	1 069 922	1 123 479
B. IV. 1.	Peniaze (211, 213, 21X)	56	2 707	593
	2. Účty v bankách (221A, 22X +/- 261	57	1 067 215	1 122 886
	3. Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok 22XA	58		
	4. Krátkodobý finančný majetok (251, 253, 256, 257, 25X) - /291, 29X/	59		
	5. Obstarávaný krátkodobý finančný majetok (259) - 291	60		
C.	Časové rozlíšenie r.063 až 064	61	10 454	18 549
C. 1.	Náklady budúcich období dlhodobé (381A, 382B)	62	0	69
	2. Náklady budúcich období krátkodobé (381 A, 382 B)	63	8 586	12 364
	3. Príjmy budúcich období dlhodobé (385 A)	64		
	4. Príjmy budúcich období krátkodobé (385 A)	65	1 868	6 116

Vlastné imanie a záväzky spolu				
	Text	číslo	2009	2010
	Spolu vlastné imanie a záväzky r.066 + r.086 + r.116	66	10 245 519	9 989 414
A.	Vlastné imanie r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.085	67	8 050 015	8 060 133
A. I.	Základné imanie súčet (r.068 až 070)	68	35 551	31 668
A. I. 1.	Základné imanie (411 alebo +/- 491)	69	126 670	126 670
	2. Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely (/-/ 252)	70		
	3. Zmena základného imania +/- 419	71	-91 119	-91 119
	4. Pohľadávky za upísané vlastné imanie (/-/353)	72		
A. II.	Kapitálové fondy súčet (r.072 až 077)	73	6 024 916	6 023 644
A. II. 1.	Emisné ážio (412)	74		
	2. Ostatné kapitálové fondy (413)	75	5 689 772	5 623 521
	3. Zákonný rezervný fond (Nedeliteľný fond) z kapitálových vkladov (417, 418)	76	518 986	583 965
	4. Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov (+/- 414)	77	-128 226	-128 226
	5. Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastí (+/- 415)	78	-55 616	-55 616
	6. Oceňovacie rozdiely z precenenia pri splnutí a rozdelení (+/- 416)	79		
A.III.	Fondy zo zisku súčet (r.079 až r.081)	80	2 011 331	2 029 951
A.III.1.	Zákonný rezervný fond (421)	81		
	2. Nedeliteľný fond (422)	82	224 416	227 778
	3. Štatutárne fondy a ostatné fondy (423, 427, 42X)	83	1 786 915	1 802 173
A.IV.	Výsledok hospodárenia minulých rokov r.083 až 084	84	-55 403	-55 403
A.IV.1.	Nerozdelený zisk minulých rokov (428)	85		
	2. Neuhradená strata minulých rokov (/-/ 429)	86	-55 403	-55 403
A.V.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie +/- r.001 - (r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.086 + r.116)	87	33 620	30 273
B.	Záväzky r.087 + r.091 + r.102 + r.112	88	1 174 516	1 014 297
B.I.	Rezervy súčet (r.088 až r.090)	89	71 511	66 189
B.I.1.	Rezervy zákonné (451 A)	90		
	2. Ostatné dlhodobé rezervy (459A, 45XA)	91		
	3. Krátkodobé rezervy (323, 32X, 451A, 459A, 45XA)	92	71 511	66 189
B.II.	Dlhodobé záväzky súčet (r.092 až r.101)	93	742 880	762 208
B.II.1.	Dlhodobé záväzky z obchodného styku (479A)	94		
	2. Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476A)	95		
	3. Dlhodobé záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (471A)	96		
	4. Ostatné dlhodobé záväzky v rámci konsolidovaného celku (471A)	97		
	5. Dlhodobé prijaté preddavky (475A)	98		
	6. Dlhodobé zmenky na úhradu (478A)	99		
	7. Vydané dlhopisy (473A /-/ 255A)	100		
	8. Záväzky zo sociálneho fondu (472)	101	0	9 093
	9. Ostatné dlhodobé záväzky (474A, 479A, 47XA, 372A, 373A, 377A)	102	481 005	473 185
	10. Odložený daňový záväzok (481A)	103	261 875	279 930
B.III.	Krátkodobé záväzky súčet (r.103 až r.111)	104	360 125	185 900
B.III.1.	Záväzky z obchodného styku (321, 322, 324, 325, 32X, 475A, 478A, 479A, 47XA)	105	178 792	49 111
	2. Nevyfakturované dodávky (326, 476A)	106	813	220
	3. Záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (361A, 471A)	107		
	4. Ostatné záväzky v rámci konsolidovaného celku (361A, 36XA, 471A, 47XA)	108		
	5. Záväzky voči spoločníkom a združeniu (364, 365, 366, 367, 368, 398A, 478A, 479A)	109	49 868	51 888
	6. Záväzky voči zamestnancom (331, 333, 33X, 479A)	110		
	7. Záväzky zo sociálneho zabezpečenia (336, 479A)	111	31 033	32 152
	8. Daňové záväzky a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347, 34X)	112	46 438	4 963
	9. Ostatné záväzky (372A, 373A, 377A, 379A, 474A, 479A, 47X)	113	53 994	47 786
B.IV.	Krátkodobé finančné výpomoci (241, 249, 24X, 473A, /-/255A)	114	26 104	10 673
B.V.	Bankové úvery r. 117 a r. 118	115		
B.IV.1.	Bankové úvery dlhodobé (461A, 46XA)	116		
	2. Bežné bankové úvery (221A, 231, 232, 23X, 461A, 46XA)	117		
C.	Časové rozlíšenie súčet (r.117 až r.118)	118	1 020 988	914 984
C.1.	Výdavky budúcich období dlhodobé (383A)	119		
	2. Výdavky budúcich období krátkodobé (383A)	120		
	3. Výnosy budúcich období dlhodobé (384 A)	121	899 911	794 445

Príloha 2

Označenie	Výkaz ziskov a strát			číslo riadku	2009	2010
	Text					
I.	Tržby za predaj tovaru (604)			1		
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504)			2		
+	Obchodná marža r.01 - r.02			3		
II.	Výroba r.05 + r.06 + r.07			4	2 969 910	3 160 613
II. 1.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601, 602)			5	3 193 336	2 979 044
2.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/- účtovná skupina 61)			6	-360 801	68 309
3.	Aktivácia (účtovná skupina 62)			7	137 375	113 260
B.	Výrobná spotreba r.09 + r.10			8	2 118 409	2 064 075
B. 1.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)			9	1 661 572	1 608 789
2.	Služby (účtovná skupina 51)			10	456 837	455 286
+	Pridaná hodnota r. 03 + r.04 - r.08			11	851 501	1 096 538
C.	Osobné náklady (súčet r.13 až r.16)			12	1 131 323	1 157 281
C. 1.	Mzdové náklady (521, 522)			13	830 614	851 976
2.	Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva (523)			14		
3.	Náklady na sociálne zabezpečenie (524, 525, 526)			15	281 531	290 641
4.	Sociálne náklady (527, 528)			16	19 178	14 664
D.	Dane a poplatky (účtovná skupina 53)			17	96 640	92 445
E.	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku (551)			18	764 883	841 028
III.	Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu (641, 642)			19	291 438	294 383
F.	Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu (541, 542)			20	208 348	186 226
G.	Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam (+/-547)			21	8 863	38 281
IV.	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti (644, 645, 646, 648)			22	1 184 258	1 049 149
H.	Ostatné náklady na hospodársku činnosť (544, 545, 546, 548)			23	63 717	85 149
V.	Prevod výnosov z hospodárskej činnosti (-)(697)			24		
I.	Prevod nákladov na hospodársku činnosť (-)(597)			25		
*	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti r.11 - r.12 - r.17 - r.18 + r.19 - r.20 + r.21 - r.22 + r.23 - r.24 + r.25 - r.26 + (-r.27) - (-r.28)			26	53 423	39 660
VI.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov (661)			27		
J.	Predané cenné papiere a podiely (561)			28		
VII.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku r.33 + r.34 + r.35			29		
VII.1	Výnosy z cenných papierov a podielov v ovládanej osobe a v spoločnosti s podstatným vplyvom (665A)			30		
2.	Výnosy z ostatných dlhodobých cenných papierov a podielov (665A)			31		
3.	Výnosy z ostatného dlhodobého finančného majetku (665A)			32		
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku (666)			33		
K.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)			34		
IX.	Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií (644, 667)			35		
L.	Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie (564, 567)			36		
X.	Výnosové úroky (662)			37	93 776	10 244
N.	Nákladové úroky (562)			38		
XI.	Kurzové zisky (663)			39		3
O.	Kurzové straty (563)			40	1	
XII.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)			41		
P.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)			42	1 504	1 578
XIII.	Prevod finančných výnosov (-)(698)			43		
R.	Prevod finančných nákladov (-)(598)			44		
*	Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti r.30 - r.31 + r.32 + r.36 - r.37 + r.38 - r.39 + r.40 - r.41 + r.42 - r.43 + r.44 - r.45 + r.46 - r.47 + r.48 - r.49 + (-r.50) - (-r.51)			45	7 871	8 669
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením r. 26 + r. 46			46	61 294	48 329
S.	Daň z príjmov z bežnej činnosti r.49+ r.50			47	27 674	18 056
S.1.	- splatná (591, 595)			48	2 360	
2.	- odložená (+/- 592)			49	25 314	18 056
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti po zdanení r.47- r.48			50	33 620	20 273
XIV.	Mimoriadne výnosy (účtovná skupina 68)			51		
T.	Mimoriadne náklady (účtovná skupina 58)			52		
* [*]	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti pred zdanením r. 52.-r. 53			53		
U.	Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti r.56 + r.57			54		
U. 1.	- splatná (593)			55		
2.	- odložená (+/- 594)			56		
*	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti po zdanení r.54 - r.55			57		
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (+/- r. 47 + r. 54)			58	61 294	48 329
V.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom (+/- 596)			59		
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení (+/-)r.51 + r.58 - r.60			60	33 620	30 273

Príloha 3

ŽIADOSŤ O UZAVRETIE ÚVEROVÉHO OBCHODU

1. Základné údaje o žiadateľovi

1.1 Obchodný názov	PD Neverice		
1.2 Bydlisko a miesto podnikania (pri FOP) Sídlo (pri PO)	Neverice 250, 951 72		
1.3 IČO a RČ (rodné číslo sa uvádza len pri fyzických osobách podnikateľoch)	198552		
1.4 Dátum začiatku podnikania	1.1. 1976		
1.5 Predmet podnikania - stručný popis rozhodujúcich činností	Podnikanie v poľnohospodárskej výrobe		
1.6 Osoba zastupujúca klienta:			
Meno, priezvisko			
Funkcia:			
Rodné číslo:			
Štátna príslušnosť			
Druh a číslo dokladu			
Adresa trvalého bydliska			
Kontakt (telefon/fax/email)			
1.7 Priemerný mesačný obrat – za posledné 3 mesiace pred podaním žiadosti v ostatných bankách	Názov banky	v EUR	v CM
1.8 Počet zamestnancov klienta k 31.12. predchádzajúceho roka:			
1.9 Počet vedúcich zamestnancov klienta k 31.12. predchádzajúceho roka:			
1.10 Informácie o najbližších plánoch a zámeroch			

(nové aktivity, rozšírenie činnosti, investičné zámery... špecifikovať stručne v období najbližších dvoch rokov)	
--	--

2. Údaje o požadovanom obchode a zabezpečení

2.1 Výška úveru		2.2 Mena ³	
2.3 Druh úveru ⁴	a) kontokorent	b) revolving	c) splátkový
2.4 Účel úveru ⁵		d) hypotekárny	
a)	financovanie nákupu zásob	h)	kúpa cenných papierov, akcií
b)	financovanie pohľadávok	i)	financovanie iného investičného zámeru
c)	krytie sezónnych potrieb	j)	financovanie priamych platieb
d)	financovanie iných prevádzkových potrieb	k)	financovanie ostatných paušálnych platieb
e)	financovanie kúpy nehnuteľnosti na účely podnikania	l)	financovanie skladiskového/ tovarového záložného listu (SZL/TZL)
f)	financovanie kúpy strojov, zariadení, technológie	m)	financovanie odkúpenia pôdy
g)	modernizácia a rekonštrukcia prevádzkových a výrobných kapacít	n)	iné (uviesť konkrétne)
2.5 Požadované obdobie trvania úveru (deň, mesiac, rok)			
2.6 Čerpanie úveru ⁶		2.7 Splácanie ⁷	
a)	jednorazové	a)	jednorazové, ku dňu splatnosti
b)	opakované (pri revolvingu)	b)	postupné
c)	viacnásobné		
termín	výška	mena	termín
			výška
			mena

³ domáca mena= EUR, resp. cudzia mena .

⁴ Zakrúžkovať vyhovujúci druh úveru

⁵ Zakrúžkovať vyhovujúci účel, resp. konkretizovať iný účel

⁶ uviesť spôsob, termíny a výšku

⁷ zakrúžkovať a konkretizovať vyhovujúci druh zabezpečenia a jeho hodnotu na základe údajov zo znaleckého posudku, resp. odhadom

2.8 Navrhované zabezpečenie⁴					
a) bianko zmenka/-y dlžníka					
b) bianko zmenka/-y spoločníkov/akcionárov (uviest' mená a identifikačné údaje)					
názov					
IČO/RČ					
adresa (ulica č., PSČ mesto/obec)					
c) ručiteľ (uviest' mená a identifikačné údaje)					
názov					
IČO/RČ					
adresa (ulica č., PSČ mesto/obec)					
d) hnuteľný majetok					
popis			hodnota		
e) nehnuteľný majetok					
popis			hodnota		
f) Iné					
popis			hodnota		
g) pri financovaní SZL					
Skladiskový záložný list č.		Druh tovaru:			
		Množstvo v tonách:			
Poradové číslo kmeňového listu		Skladovateľ/verejný sklad:			

v zozname vydaných SZL		Dátum splatnosti SZL:	
		Hodnota pri prevzatí Sk za tonu:	
Informácie o skladovateľovi			
Obchodné meno:			
Sídlo:			
IČO:			
Telefón:	Fax:	Email:	
Registračné číslo osvedčenia:		Zo dňa:	
Označenie verejného skladu:		Adresa verejného skladu:	
Poistenie tovaru			
Poistenie proti:			
Poistovňa:			
Poistná zmluva číslo:			
h) pri financovaní TZL			
Tovarový záložný list registrovaný na MP SR pod číslom		Druh tovaru:	
		Množstvo v tonách:	
		Akosť:	
		Hodnota tovaru Sk za tonu:	
Informácie o skladovateľovi			
Obchodné meno:			
Sídlo:			
IČO:			
Telefón:	Fax:	Email:	
Poistenie tovaru			
Poistenie proti:			
Poistovňa:			
Poistná zmluva číslo:			

3. Špecifikácia dovozu/dodávky, predbežné platobné podmienky –iba pri úvere v CM

3.1 Krajina pôvodu tovaru		3.2 Krajina obchodu	
3.3 Predpokladaný termín dovozu/dodávky		3.4 Hodnota dovozu/dodávky v CM	
3.5 Akontácia z hodnoty dovozu/dodávky	v % : suma:	3.6 Platobné inštrumenty použité v rámci platby pri dovoze	
3.7 Dodávateľ (presné údaje – obchodné			

meno/názov, adresa)	
3.8 Banka zahraničného dodávateľa (presné údaje – obchodné meno/názov, adresa a bankové spojenia)	

4. Čestné vyhlásenie žiadateľa

Dolupodpísaný žiadateľ na svoju česť vyhlasujem:

- že všetky údaje, ktoré som uviedol(a) v tejto žiadosti, prílohách a predložených dokumentoch sú úplné a pravdivé,
- mám dostatok majetku k tomu, aby som splnil svoje záväzky vyplývajúce z tejto žiadosti,
- som si vedomý(á), že neúplné alebo nepravdivé údaje môžu mať dôsledky v zmysle ustanovení zákona č. 372/1990 Zb. O priestupkoch v znení neskorších prepisov alebo ustanovení Trestného zákona a oprávňujú banku odstúpiť od posudzovania žiadosti alebo odstúpiť od úverovej zmluvy. Súčasne splnomocňujem OTP Banku Slovensko, a.s. k vyžiadaniu a prevereniu informácií a údajov, potrebných k posudzovaniu úveru,
- že voči mojej osobe sú, nie sú vedené obchodné spory (riešené súdne aj mimosúdne) vrátane žalôb, podaní, súdnych rozhodnutí, rozhodnutí rozhodcovských komisií, návrhov na vykonanie exekúcie, exekučných titulov

.....
(ak áno, upresniť bližšie)

- že nenastali žiadne zmeny v majetkových a právnych vzťahoch žiadateľa odo dňa vydania aktuálneho výpisu z obchodného registra, živnostenského oprávnenia, resp. predloženia ďalších podkladov banke v minulosti, t. j. od (uviesť dátum),
- že si plním neplním všetky svoje záväzky voči štátnemu rozpočtu, voči Sociálnej poisťovni, Zdravotnej poisťovni a Colnému úradu a neevidujem žiadne záväzky po lehote splatnosti a budúce záväzky, ktoré by počas trvania úverového vzťahu mohli výrazne zhoršiť moju ekonomickú situáciu,
- súčasne v súlade s § 23 ods. 6 písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov udeľujem súhlas, aby správca dane (daňový úrad, colný úrad, obec, resp. iný príslušný správca dane) oznámil alebo sprístupnil k overeniu OTP Banke Slovensko, a.s. na jej požiadanie informácie týkajúce sa mojej osoby ako daňového subjektu, aj keď sú predmetom daňového tajomstva, a to najmä prílohy k daňovému priznaniu
 - pre klientov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva Súvaha (Uč POD 1 – 01) a Výkaz ziskov a strát (Uč POD 2 – 01)
 - pre klientov účtujúcich v sústave jednoduchého účtovníctva Výkaz o príjmoch a výdavkoch (Uč. FO 1 – 01) a Výkaz o majetku a záväzkoch (Uč FO 2 – 01)
- podpisom tejto žiadosti vyjadrujem súhlas so sprístupňovaním a poskytnutím všetkých údajov o uzatváranom obchode, vrátane údajov získaných bankou v priebehu rokovania o uzavretí tohto obchodu, ktoré podliehajú ochrane bankového tajomstva, ako aj údajov o žiadateľovi /spoluziadateľovi v rozsahu podľa § 93a ods. 1 písm.a) bodov 1 až 3 Zákona o bankách a údajov o ich bonite a dôveryhodnosti prevádzkovateľovi Registra bankových úverov a záruk podľa Zákona o bankách, ako aj bankám a pobočkám zahraničných bánk v zmysle Zákona o bankách, Národnej banke Slovenska a Ministerstvu financií SR.
- že som nie som osobou s osobitným vzťahom k OTP Banke Slovensko, a.s.

.....
(ak áno, upresniť bližšie)

- že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (BSM)⁸
 - nie je rozdelené
 - je rozdelené

⁸ Vypĺňať len v prípade, ak žiadateľom je fyzická osoba

- rozsah BSM stanovený Občianskym zákonníkom je rozšírený alebo zúžený
- podpisom tejto žiadosti zároveň vyhlasujem, že v prípade, ak záväzky vyplývajúce z tejto žiadosti budú zabezpečené ručiteľom, ručiteľom bude osoba, ktorá bude mať dostatok majetku a voči ktorej nebudú vedené žiadne súdne spory, exekúcie, resp. iné skutočnosti, ktoré by mohli ohroziť splnenie záväzkov z úverového vzťahu

Súčasne sa zaväzujem oznámiť OTP Banke Slovensko, a.s. zmeny v údajoch uvedených v tejto žiadosti v priebehu jej posudzovania.

5. Osoby oprávnené konať v mene žiadateľa

Meno a priezvisko, titul, funkcia, trvalý pobyt

Pečiatka:

Dátum a miesto:

Podpis:

6. Potvrdenie o prijatí žiadosti v OTP Banka Slovensko, a.s. (VYPÍŇA BANKA)

Dátum a miesto: (pobočka, útvar ústredia)	
Žiadosť prevzal a preveril: (meno a priezvisko, podpis)	

7. Podklady k žiadosti o úver

I. Všeobecné podklady

II. Podklady k zabezpečeniu obchodu

III. Špecifické podklady k vybraným typom úverových produktov

Príloha 4

Podklady k žiadosti o úver – EU AGROúver (dátum predloženia VYPLŇA BANKA)

ŠPECIFICKÉ PRODUKTOVÉ PODKLADY

P.č.	DRUH PODKLADU / POUŽITIE Druh podkladu <i>Na každom z uvedených podkladov musí byť uvedený dátum a meno klienta (napísaný strojom, PC alebo paličkovým písmom), podpis a v prípade, že klient je povinný používať pečiatku, i pečiatka</i>	Dátum predloženia
	EU AGROúver – priame platby	
	Klient žiada o úver pred podaním Žiadosti o podporu PPA	
1	Čestné vyhlásenie klienta, že požiada o podporu PPA v stanovenom termíne predpísaným spôsobom, do žiadosti uvedie číslo dotačného účtu vedeného v OTP Banke, ktorý nezmení, kým nebudú vysporiadané všetky záväzky vyplývajúce z úverového vzťahu s OTP Bankou a uvedie v žiadosti o podporu pravdivé údaje (<i>vzor čestného vyhlásenia v Prílohe č. 1</i>)	
2	Rozhodnutie PPA o ne-/pridelení dotácie za predchádzajúci rok spolu so špecifikáciou platieb	
3	Počas úverového vzťahu - Žiadosť o podporu na aktuálny rok spolu s Potvrdením o prijatí jednotnej žiadosti/ Identifikačného listu <i>(tieto doklady je potrebné OTP Banke predložiť najneskôr do 3 dní od podania Žiadosti o podporu)</i>	
4	Počas úverového vzťahu - Rozhodnutie PPA o ne-/pridelení dotácie za aktuálny rok spolu so špecifikáciou platieb <i>(tento doklad je potrebné OTP Banke predložiť najneskôr do 3 dní od jeho vydania predpoklad posledný štvrt'rok aktuálneho kalendárneho roku)</i>	
	Klient žiada o úver po podaní Žiadosti o podporu PPA	
1	Žiadosť o podporu na príslušný rok podanú na PPA – žiadosť musí byť podaná riadne a včas	
2	Potvrdenie o prijatí jednotnej žiadosti/ Identifikačného listu - na príslušný rok	
3	Rozhodnutie PPA o ne-/pridelení dotácie za predchádzajúci rok spolu so špecifikáciou platieb	
4	Počas úverového vzťahu - Rozhodnutie PPA o ne-/pridelení dotácie za aktuálny rok spolu so špecifikáciou platieb <i>(tento doklad je potrebné OTP Banke predložiť najneskôr do 3 dní od jeho vydania predpoklad posledný štvrt'rok aktuálneho kalendárneho roku)</i>	
	EU AGROúver – NFP	
1	Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzatvorená medzi klientom a riadiacim orgánom, resp. iný doklad preukazujúci oprávnenosť platby	
Dátum a miesto: (pobočka)		
Podklady prevzal a preveril: (meno a priezvisko, podpis)		

Príloha 5

Žiadosť o uzavretie obchodu – podnikateľ právnická / fyzická osoba

Vyplní banka

Dátum prevzatia žiadosti obchodu Pobočka /poradca Dátum schválenia
Dátum odovzdania analytikovi Analytik Dátum poskytnutia obchodu

➤ I. Informácie o žiadateľovi

Obchodné meno PD Neverice

Právna forma žiadateľa družstvo IČO/R.Č. 198552 DIČ: 2020411844

Adresa - sídlo žiadateľa:

Mesto Neverice PSČ 95172 Ulica Číslo 250

Tel. č. Fax.č.: E-mail:

Číslo bežného účtu žiadateľa vo VÚB, a. s.

(vo väzbe k požadovanému obchodu)

Predmet hlavnej (rozhodujúcej) podnikateľskej činnosti: OKEČ:

Osoby oprávnené konať v mene žiadateľa:

Titul, meno a priezvisko	Rodné číslo	Funkcia	Adresa
.....
.....
.....

Ďalšie osoby oprávnené podpísať v mene žiadateľa/dlžníka akékoľvek oznámenia alebo inú formálnu korešpondenciu (vrátane žiadosti o poskytnutie peňažných prostriedkov) adresovanú banke:

Titul, meno a priezvisko	Rodné číslo	Funkcia	Adresa
.....
.....
.....

Štruktúra vlastníkov spoločnosti uvedená v tab. prílohe č. 1

II. Informácie o požadovanom obchode

Druh obchodu

úver

Účel obchodu:

Požadovaná výška obchodu Mena Doba trvania obchodu mesiacov

Predpokladaný plán čerpania a splácania obchodu uvedený v tab. prílohe č. 1

III. Informácie o navrhovanom zabezpečení obchodu

Druh navrhovaného zabezpečenia	Hodnota zabezpečenia v EUR	Spôsob ohodnotenia
.....
.....
.....
.....

IV. Ďalšie informácie o žiadateľovi

Žiadateľ je osobou s osobitným vzťahom k VÚB, a.s. v zmysle zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách alebo k spoločnosti Intesa Sanpaolo v zmysle Medzinárodných účtovných štandardov IAS 24?

nie áno (tab. príloha č. 1)

Je žiadateľ podľa zákona o slobode informácií č. 211/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov povinný zverejniť zmluvu o bankovom obchode, o uzavretie ktorej žiada, a/alebo je povinný zverejniť súvisiace zmluvy a dokumenty (napr. záložnú zmluvu)?

nie áno

Je ručiteľ , ktorý má zabezpečiť požadovaný bankový obchod, povinný podľa zákona o slobode informácií č. 211/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov zverejniť ručiteľskú listinu, a/alebo je povinný zverejniť súvisiace zmluvy a dokumenty (napr. záložnú zmluvu)?

nie áno

Žiadateľ je súčasťou skupiny hospodársky spojených subjektov?

nie áno (tab. príloha č. 3)

Bol alebo je podaný na žiadateľa návrh na vyhlásenie konkurzu?

nie áno, podaný dňa:

Bol alebo je podaný návrh na vyrovnanie voči žiadateľovi?

nie áno, podaný dňa:

Bol alebo je schválený vstup žiadateľa do likvidácie?

nie áno, začatý dňa:

Bolo alebo je voči žiadateľovi vedené exekučné konanie?

nie áno, začaté dňa:

Bolo alebo je voči žiadateľovi vedené súdne konanie?

nie áno, začaté dňa:

Má žiadateľ zrážky z účtu na základe rozhodnutia?

nie áno (tab. príloha č. 1)

Má žiadateľ spísanú notársku zápisnicu v prospech iného veriteľa ako exekučný titul na svoj majetok?

nie áno (tab. príloha č. 1)

Má žiadateľ v obehu zmenky, na ktorých je zmenečným dlžníkom alebo avalistom?

nie áno (tab. príloha č. 1)

Je žiadateľ ručiteľom vo vzťahu k tretím osobám?

nie áno (tab. príloha č. 1)

Záväzky po lehote splatnosti voči vybraným veriteľom.

nie áno (tab. príloha č. 6)

Informácie o obchodoch s inými bankami

Je VÚB, a.s. domácou bankou žiadateľa, cez ktorú realizuje prevažnú väčšinu bežných transakcií?

nie áno

Má žiadateľ prijaté úvery od iných bánk alebo eviduje iné finančné záväzky voči tretej osobe?

nie áno (tab. príloha č. 4)

Žiadateľ vyhlasuje na svoju česť, že:

- všetky uvedené údaje v tejto žiadosti, ako aj vo vyplnených prílohách, sú pravdivé a úplné,

- sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami VÚB, a.s. pre poskytovanie aktívnych obchodov a Cenníkom VÚB, a.s.,

- v právnych a majetkových pomeroch žiadateľa nedošlo k žiadnej zmene odo dňa, kedy bol vydaný posledný Výpis z obchodného registra / živnostenské oprávnenie.

Žiadateľ (podnikateľ fyzická osoba) vyhlasuje, že má nemá vysporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ak má, predložiť doklad o vysporiadaní BSM k nahliadnutiu).

Žiadateľ (podnikateľ - fyzická osoba) podpisom tejto žiadosti vyjadruje svoj súhlas so sprístupňovaním a poskytnutím všetkých údajov o uzatváranom obchode, vrátane údajov získaných bankou v priebehu rokovania o uzavretí tohto obchodu, ktoré podliehajú ochrane bankového tajomstva a to: podniku pomocných bankových služieb, ktorý je prevádzkovateľom spoločného registra bankových informácií podľa Zákona o bankách, subjektom povereným spracúvaním údajov v spoločnom registri bankových informácií za podmienok ustanovených osobitným zákonom ako aj bankám a pobočkám zahraničných bánk v zmysle Zákona o bankách a Národnej banke Slovenska.

Dátum: Miesto: Pečiatka:

Podpis/y oprávnenej/ných osoby/osôb konať za žiadateľa:

Titul, meno a priezvisko, funkcia:

➤ **Potvrdenie VÚB, a. s. o prevzatí žiadosti**

Žiadosť prijatá dňa

Vybavuje

Podpis

Číslo telefónu
(meno a priezvisko zamestnanca)

Číslo faxu

➤ **Prevzatím tejto žiadosti nevzniká právny nárok na poskytnutie obchodu.**

➤ **V prípade, že žiadateľ uvedie VÚB, a. s. do omylu poskytnutím nepravdivých údajov, vystavuje sa tým riziku trestného stíhania (§ 250a Trestného zákona).**

Príloha 6

Prílohy k žiadosti o uzavretie obchodu

Obchodné meno žiadateľa

(Zamestnanec banky, ktorý vybavuje predmetný obchod, označí doklady, ktoré treba banke predložiť)

Pri odovzdávaní žiadosti žiadateľ vyznačí predkladané doklady.

- oprávnenie na podnikanie (výpis z Obchodného registra/živnostenské oprávnenie, resp. iné)
- zakladateľská listina/spoločenská zmluva
- stanovy
- štatút
- organizačný poriadok
- osvedčenie o registrácii a pridelení daňového identifikačného čísla (IČO, DIČ)
- účtovné výkazy / žiadateľ účtujúci v systave podvojného účtovníctva:
 - Súvaha (Úč POD 1 – 01) za obdobie posledných troch rokov k 31.12. a k ultimu posledného ukončeného štvrťroka bežného roka
 - Výkaz ziskov a strát (Úč POD 2 – 01) za obdobie posledných troch rokov k 31.12. a k ultimu posledného ukončeného štvrťroka bežného roka
 - Daňové priznanie a prílohy k účtovnej závierke minimálne za posledný kalendárny rok
 - Výročná správa overená auditorom v zmysle § 20 Zákona č. 431/2002 Z.z. v znení neskor. predpisov minimálne za posledný kalendárny rok
 - Konsolidovaná účtovná závierka v zmysle § 22 Zákona č. 431/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov minimálne za posledný kalendárny rok
- účtovné výkazy / žiadateľ účtujúci v systave jednoduchého účtovníctva:
 - Výkaz o príjmoch a výdavkoch (Úč Fo 1 – 01)) za obdobie posledných troch rokov k 31.12. a k ultimu posledného ukončeného štvrťroka bežného roka
 - Výkaz o majetku a záväzkoch (Úč Fo 2 – 01)) za obdobie posledných troch rokov k 31.12. a k ultimu posledného ukončeného štvrťroka bežného roka
 - Priznanie k dani z príjmu a potvrdenie daňového úradu o vyrovnaní všetkých záväzkov minimálne za posledný kalendárny rok (u fyzických osôb, ktorých hlavný príjem je z podnikateľskej činnosti)
- tab. príloha č. 1 (predpokladaný plán čerpania a splácania úveru; štruktúra vlastníkov spoločnosti; ďalšie informácie o žiadateľovi)
- podnikateľský plán v textovom vyjadrení
- podnikateľský plán v číselnom vyjadrení – tab. príloha č. 2
- investičný projekt
 - v textovom a číselnom vyjadrení spracovaný na konkrétnu investičnú akciu (uviesť štruktúru zdrojov financovania v členení vlastné zdroje, napr. hotovosť, už preinvestované, práca vo vlastnej réžii a cudzie zdroje)
- prehľad o ekonomickom prepojení s inými právnickými a fyzickými subjektami – tab. príloha č. 3
- prehľad o obchodných vzťahoch s inými bankami – tab. príloha č. 4
- informácie o dodávateľsko-odberateľských vzťahoch, pohľadávkach a záväzkoch – tab. príloha č. 5
- doplňujúce informácie – tab. príloha č. 6
- potvrdenie daňového úradu, že žiadateľ nie je daňovým dlžníkom
- potvrdenie sociálnej poisťovne, že žiadateľ nie je dlžníkom poisťného
- doklady k zabezpečeniu
 - a) nehnuteľným / hnutel'ným majetkom
 - znalecký posudok
 - doklad, na základe ktorého bol majetok nadobudnutý
 - poisťná zmluva na objekt zabezpečenia
 - b) finančným ručením
 - doklady preukazujúce vlastníctvo k finančnému majetku
 - c) v prípade ručenia treťou osobou, resp. inou formou zabezpečenia
 - doklady preukazujúce tento druh zabezpečenia
 - d) v prípade ručenia zmenkou

-
- podklady a informácie o zmenkovo zaviazaných subjektoch (obchodný názov/meno a priezvisko; IČO/RČ; právna forma; je/nie je klientom VÚB, a.s.; číslo bežného účtu; je/nie je súčasťou ESS; má/nemá osobitný vzťah k banke)
 - nájomné zmluvy**
 - iné licencie** (nie oprávnenia na podnikanie)
 - zmluva o diele**
 - stavebné povolenie**
 - doklady súvisiace s účelom úveru**
 - zmluvy, kontrakty
 - faktúry
 - zmenky
 - iné
 - inštrukcie k vystaveniu záruky**
 - d ďalšie doklady podľa požiadaviek VÚB, a.s.**
 -
 -
 -
 -